

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Bakı və
Abşerona
qarışqa
hücumu**

yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 avqust 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 167 (7056) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Xanəndələrin ölümü ilə bağlı sensasion
gəlişmə - 4 nəfər həbs olundu**

Məsələ Baş Prokurorluğun nəzarətində araşdırılır; tutulanlar arasında intihar edən xanəndənin qardaşı da var

yazısı səh.3-də

**Ermənistanda "Qarabağ klanı"
Paşinyana qarşı birləşir**

yazısı səh.4-də

**Sığorta şirkətlərinin
bağladığı yollar**

yazısı səh.10-də

**İrana qarşı ABŞ
sanksiyaları geri qayıdır**

yazısı səh.7-də

**Afrikalılara yardım etmiş
azərbaycanlı həkimlər**

yazısı səh.10-də

**Taxıl sahələrini yandıranda
torpaq münbitləşmir**

yazısı səh.6-də

**Gəncə hadisələri ilə bağlı
daha bir nəfər tutuldu**

yazısı səh.3-də

**TV-ləri Azərbaycan dəyərlərini
aşağılayan seriyalar bürüyüb**

yazısı səh.12-də

**NATO təlimlərinə Moskvadan
sərt reaksiyalar-Cənubi Qafqaz
uğrunda savaş qızışır**

yazısı səh.9-də

**Nabran qiymətlərdə
Antalyaya necə yaxınlaşır...**

yazısı səh.14-də

**Kölgədə qalan peşə məktəbləri:
dövlət yeni layihələr hazırlayır**

yazısı səh.13-də

ERMƏNİSTANIN YENİ TƏLAŞI - KREMLİN "HİBRİD MÜHARİBƏSİ"

İrəvan üçün geri sayım başlayır; düşmən ölkə Moskvaya qarşı duruş gətirmək üçün Qərbdən imdad diləyir; erməni nəşri: "Bu, həm də Qərbin özünə lazımdır, çünki..."

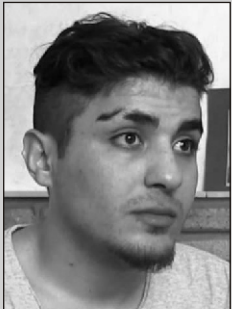
MUSAVAT.COM
onlayn ictimai-siyasi qəzet

yazısı səh.8-də

**Tikinti ilə bağlı mühüm yenilik -
icazə "Bir pəncərə"dən veriləcək**

Təzə qayda yerli və xarici investorlar üçün cəlbedicidir; Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsində sistem hazırdır

yazısı səh.5-də

**Blogger Mehman
Hüseynov
anasının ölümünə
görə müvəqqəti
azadlığa
buraxıldı**

yazısı səh.2-də

**Elmar Məmmədov:
"Danışqlar
prosesi Aİ ilə
"böyük sazişin"
imzalanmasına
gətirib çıxaracaq"**

yazısı səh.7-də

**Nazir Sahil Babayev:
"Pensiya təyinatı
sistemi tam
elektronlaşdırılacaq"**

yazısı səh.2-də

Prezident Yeni Bakı Limanında tikinti işlərinin davam etdirilməsinə 10,2 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının və liman ərazisində sərnişin terminalının tikintisi haqqında sərəncam imzalayıb. Azərbaycanın regionun mühüm nəqliyyat və logistika mərkəzinə çevrilməsi siyasətinin reallaşdırılması istiqamətində qarşıya qoyulmuş hədəflərdən biri Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşən, 2018-ci il mayın 14-də açılışı olmuş Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksidir.

Kompleks ölkənin tranzit imkanlarının genişləndirilməsində həlledici və mühüm yer tutmaqla, idxal, ixrac və tranzit yüklərin aşırılmasında strateji nəqliyyat qovşağı funksiyasını yerinə yetirərək, Xəzər dənizi üzərindən effektiv, sürətli və təhlükəsiz keçidi təmin edir.

Sərəncamla Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının və liman ərazisində sərnişin terminalının tikintisi işlərinin davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli 3593 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.84-cü bəndində göstərilmiş məbləğin 10,2 milyon manatı İqtisadiyyat Nazirliyinə ayrılıb.

Metronun "Bakmil" stansiyası təmirə bağlanır

Avqustun 8-də "Bakmil" stansiyasında planlı surətdə aparılan yenidənqurma tədbirlərinin növbəti mərhələsi başlanır. Bu barədə musavat.com-a "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov deyib.

B.Məmmədov bildirib ki, sabahdan sərnişinlərin "Bakmil" stansiyasına giriş-çixışı müvəqqəti olaraq qismən məhdudlaşdırılacaq. Belə ki, sərnişinlər 8:20-dən 17:00-a qədər stansiyanın xidmətindən istifadə edə bilməyəcəklər:

"Bakmil" stansiyasının əsas sərnişinləri yaxın ərazinin sakinləri, həmçinin burada yerləşən müəssisə və təşkilatların əməkdaşlarıdır. Buna görə də onların marağı xüsusi olaraq nəzərə alınaraq, məhdudiyət günün əsas iş vaxtı hesab olunan 8:20-17:00 aralığına təyin edilib. Bu isə o deməkdir ki, hərəkət qrafikinə uyğun olaraq, qatarlar sərnişinləri 8:20-yə qədər və 17:00-dan sonra həm "Bakmil", həm də əks istiqamətdə daşıyacaq".

B.Məmmədov bildirib ki, məhdudiyət tətbiq edildiyi müddətdə sərnişinlərin alternativ nəqliyyat vasitələrindən istifadə etmələri xahiş olunur.

Qeyd edək ki, Bakı Nəqliyyat Agentliyi ilə əldə olunmuş razılığa əsasən, "Bakmil" stansiyasına sərnişinlərin giriş-çixışının məhdudlaşdırıldığı vaxt ərzində "Bakmil" və "Koroğlu" stansiyaları arasında avtobus marşrut xətti fəaliyyət göstərəcək.

Metropoliten rəsmisi qeyd edib ki, 1979-cu ildə istismara verilmiş Bakı Metropoliteninin yeganə yerüstü stansiyası olan "Bakmil" də bu vaxta qədər əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılmayıb: "Uzunmüddətli istismar dövründə köhnələrək müasir tələblərə cavab verməyən avadanlıq və qurğuların, həmçinin digər infrastrukturun təmir-bərpası və yenidənqurulması üçün zəruri tələbi idi.

2017-ci ilin yayından aparılan yenidənqurmanın əvvəlki mərhələlərində görülən yüksək təhlükəsizlik tədbirləri nəticəsində sərnişinlərin stansiyadan istifadə etməsinə məhdudiyətlər qoyulmayıb. Lakin təmirin qarşdakı müddəti ərzində burada çalışan işçilərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə sərnişin qatarlarının hərəkətinin günün müəyyən saatlarında məhdudlaşdırılması zərurəti yaranıb. Eyni zamanda görülməli işlərin mahiyyəti nəzərə alınaraq, bu, təmir prosesinin sürətləndirilməsinə də təsir edəcək".

"Pensiya təyinatı sistemi tam elektronlaşdırılacaq" - nazir Sahil Babayev

Sosial təminat sisteminin mühüm komponentlərindən olan pensiya təminatı sahəsi üzrə əhaliyə xidmətlərdə məmur-vətəndaş təması aradan qaldırılması və şəffaflığa tam nail olunması üçün pensiya təyinatı prosedurunun da elektronlaşdırılması həyata keçiriləcək.

Virtualaz.org-un məlumatına görə, bunu əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev pensiya təminatı sisteminin təkmilləşdirilməsi məqsədilə nazirlikdə yarılmış işçi Qrupunun iclasında bildirib.

Nazir prezident İlham Əliyevin 2014-cü il 4 noyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2014-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında pensiya təminatı sisteminin islahatı Konsepsiyası"na uyğun olaraq pensiya təminatı sisteminə aparılan islahatların davam etdirildiyini deyib.

O bildirib ki, bu islahatlar sosial sığorta sisteminin inkişafının, işləyən əhalinin bu sistemdə fəal iştirakının effek-

tiv şəkildə stimullaşdırılması, sığortaedənlərlə iş mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, sosial sığorta münasibətlərinin və pensiya təyinatı üzrə xidmətlərin şəffaflaşdırılması, bu xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması və s. kimi hədəflərə yönəlib. Hazırda "Azərbaycan Respublikasında pensiya təminatı sisteminə islahatın həyata keçirilməsində Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə dəstək" Twinning layihəsinin imkanlarından da bu istiqamətdə səmərəli istifadə mühüm önəm kəsb edir.

S.Babayev sığorta-pensiya sistemi ilə bağlı qanunvericilik aktlarında müvafiq əlavə və dəyişikliklərin edilməsi üçün təkliflərin hazırlandığını diqqətə çatdırıb.

İclasda işçi Qrupuna tapşırılan vəzifələrin icrası sahəsində görülən işlər, hazırlanan yeni təkliflər, pensiya təyinatı prosedurunun elektronlaşdırılması ilə bağlı məsələlər müzakirə olunub.

Lənkəranda yeni uçqun və sürüşmə əraziləri aşkarlandı

Ölkə ərazisində yeni uçqun və sürüşmə sahələri qeydə alınıb. Bu barədə «Trend»ə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən (ETSN) məlumat verilib.

Məlumatda bildirilir ki, iyul ayı ərzində Lənkəranın Gegiran sürüşmə sahəsinin dinamikasında aktivlik qeydə alınıb, bir neçə yerdə yeni sürüşmə və uçqun hadisələri baş verib.

Həmçinin Lənkəran-Lerik yolunun 45-47-ci km-də yamacaqda uçqun qeydə alınıb.

Rayonun Tükevillə-Diryan-Gegiran avtomobil yolunun 12-ci kilometrliyində də nisbi aktivlik müşahidə olunub.

Blogger Mehman Hüseynov anasının ölümünə görə müvəqqəti azadlığa buraxıldı

Həbsdə olan blogger Mehman Hüseynovun anası Firəngiz xanım vəfat edib. Blogger anasının dəfnində iştirak etməsi üçün cəzaçəkmə müəssisəsindən müvəqqəti olaraq azadlığa buraxılıb. Penitensiar Xidmətin mətbuat katibi Mehman Sadıqov bildirib ki, bloggerin vəkili Şəhla Hübətova Qaradağ rayon Qızıldaş qəsəbəsindəki 14 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində Mehman Hüseynovla görüşüb. Mehman Hüseynov cəzaçəkmə müəssisəsinin rəisinə müraciət edəndən sonra o, anasının dəfnində iştirak etmək üçün müvəqqəti azadlığa buraxılıb.

Mehman Hüseynovun anasının nəşi 7 avqust saat 11:00-da Qaraçuxur qəsəbəsində F.Kərimzadə küç. ev33/1-dən götürüləcək və Suraxanı məzarlığında dəfn ediləcək.

Hüsr məclisi səhər dəfndən sonra (saat 11:00-da qadınlar və 14:00-da kişilər üçün) Qaraçuxur qəsəbəsi Əhməd Mehraliyev küç 27/31 ünvanındakı mərasim evində keçiriləcək.

Penitensiar Xidmətin əməkdaşları Mehmanı ayın 6-da saat 22:00-da yenidən həbsxanaya aparıb və bu gün - 7 avqustda 09:00-da dəfnə gətirəcəklərini bildirdilər.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

"Gürcüstanın NATO-ya daxil olması fəlakətə səbəb ola bilər" - Medvedev

Rusiyanın baş naziri Dmitriy Medvedev bəyan edib ki, Gürcüstanın NATO-ya daxil olması fəlakətə səbəb ola bilər.

«Trend»in məlumatına görə, baş nazir bu barədə müsahibəsində bildirib: "Gürcüstanın NATO-ya daxil olması qorxunc münəcişə yarada bilər, başa düşülmür, ümumiyyətlə, bu, nəyə lazımdır?"

Qeyd edək ki, iyulun 12-də NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq təşkilatın Gürcüstanı qəbul etmək niyyəti barədə yenidən xatırladı. Lakin o, bunun nə vaxt baş verə biləcəyi ilə bağlı dəqiq tarix söyləməyib.

TANAP-ın ikinci fazasının tikintisinin yekunlaşacağı tarix açıqlandı

Trans-Anadolu (TANAP) təbii qaz boru kəməri layihəsinin ikinci fazası üzrə işləri 2019-cu ilin iyununda bitirmək planlaşdırılıb.

Bu barədə «Trend»ə "SOCAR Turkey Enerji" şirkətindən bildirdilər.

Şirkətdən bildirilib ki, TANAP-ın ikinci fazası üzrə işlərin 85 faizi başa çatıb.

Boru kəməri 2019-cu ilin iyununda Yunanıstan sərhədinə çatacaq. Sınaq işlərindən sonra gələn ilin sonunadək Yunanıstana təbii qaz nəql ediləcək.

Qeyd edək ki, TANAP Azərbaycan qazının Avropaya nəqli üçün nəzərdə tutulan "Cənub Qaz Dəhlizi"nin bir hissəsidir.

Iyunun 12-də Türkiyənin Əskişəhər şəhərində TANAP qaz kəmərinin istifadəyə verilməsi münasibətilə təntənəli mərasim keçirilib.

Uzunluğu 1805 kilometr olan TANAP boru kəmərinin diametri 56 və 48 düym, Mərmərə dənizi boyunca isə 36 düym təşkil edir. Kəmərin dəniz səviyyəsindən maksimal hündürlüyü 2700 metr yüksəklikdə yerləşir. Kəmərdən Türkiyə qazpaylaşma sistemində iki qol ayrılıb və onun maksimum illik ötürücülük qabiliyyəti 31 milyard kubmetrdir. Layihənin ilkin mərhələsində illik ötürücülük qabiliyyəti 16 milyard kubmetr qaz təşkil edəcək.

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevə qarşı törədilən terror aktı və ardından 2 polis zabitanın qətlə bağlı istintaq davam edir. Dövlət Sərhəd Xidmətinin Mətbuat Mərkəzi hadisələrdə aktiv iştirak etmiş daha bir Gəncə sakininin saxlanılması haqda məlumat yayıb.

DSX-nin saytında yer alan məlumatda deyilir ki, 2018-ci ilin avqust ayının 1-də Gəncə hadisələrinin aktiv iştirakçısı olmaqda şübhəli bilindiyyə görə axtarışda olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı 27.02.1994-cü il təvəllüdü Gəncə şəhər sakini İsmayilov İsmayıl Kamil oğlu "Şıxlı" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsində ölkə ərazisindən Gürcüstana gedərkən saxlanılıb və aidiyyəti üzrə Daxili İşlər Nazirliyinə təhvil verilib.

Gəncədə 1 həftə fərqlə baş verən qanlı olaylarla bağlı DİN, Baş Prokurorluq və DTX birgə açıqlama yayaraq Gəncənin icra başçısı Elmar Vəliyev və onun mühafizəçisi Qasım Aşbazova qarşı törədilmiş hadisənin terror aktı olduğunu elan edib. Həmin rəsmi açıqlamada Elmar Vəliyevə odlu silahdan atəş açmış Yunis Səferovun hansı dairələrə

Gəncə hadisələri ilə bağlı daha bir nəfər tutuldu

Sərhəddə saxlanılan İsmayıl İsmayilov Gürcüstana keçmək istəyirmiş

bağlılığı da birbaşa olmasa da açıqlanıb. Elmar Vəliyevə və mühafizəçisinə qarşı gerçəkləşdirilən hadisədən 1 həftə sonra Gəncədə 2 polis zabiti - Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəis müavini, polis polkovniki İlqar Balakışiyev və

Nizami Rayon Polis İdarəsinin rəis müavini, polis polkovnik-leytenantı Səməd Abbasov xəncərlə endirilən zərbələrlə öldürüldülər. Qanlı hadisələrdən ötən müddət ərzində Gəncə olaylarına görə əməliyyat istintaq tədbirləri davam etdirilməkdədir. İsmayıl İsmayilovla bərabər bu günə qədər 65 nəfər həbs olunub. İyulun 25-də gerçəkləşdirilən əməliyyat tədbiri nəticəsində Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevə qarşı törədilən terror aktının planını hazırlayan Gəncə şəhər sakini Ağa Hüseyn oğlu Sərxani öldürülüb. Yayılan rəsmi məlumatlara görə, o, Yunis Səferovla birlikdə Elmar Vəliyevə qarşı sui-qəsd törətmək planlarını hazırlayıb. İstintaq müəyyən edib ki, o, 2016-cı ildə

Suriya ərazisində silahlı birləşmələrin tərkibində döyüş təlimi keçib, mütemadi olaraq İrana səfərlər edib.

Bu barədə Respublika Baş Prokurorluğu, Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin birgə yaydığı məlumatda bildirilir. Məlumatda görə, təqsirləndirilən şəxs qismində axtarışda olan, Gəncə şəhərində "ağır cinayət əməlləri törətmiş müştəki qrup"un fəal üzvlərindən biri, Yunis Səferovla yaxın münasibətlərdə olan və evvəllər məhkum olunmuş Anar Bağirovun iyulun 20-də Binəqədi rayonu, Xocəsən qəsəbəsində gizləndiyi yer müəyyən edilib. Onun əməliyyat tədbirləri zamanı silahlı müqavimət göstərdiyi və cavab tədbiri olaraq öldürüldüyü

deyilir. Hadisə yerinə baxış zamanı Anar Bağirovun üzərindən "Makarov" tipli tapança və həmin silaha dair sursat aşkar edildiyi də qeyd olunur. Bundan öncə Gəncə hadisələri ilə bağlı 30-dan artıq şəxs həbs edilib. İyulun 15-də isə polisi öldürməkdə şübhəli sayılanlardan biri Rəşad Böyükkişiyevin isə polisə qumbara ilə müqavimət göstərərək öldürüldüyü haqda rəsmi məlumat verilib. Yada salmaq ki, Gəncədə qanunsuz hərəketlərin qarşısı alınarkən xidməti vəzifələrini yerinə yetirən 2 polis zabiti - Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəis müavini, polis polkovniki İlqar Balakışiyev və Nizami Rayon Polis İdarəsinin rəis müavini, polis polkovnik-leytenantı Səməd Abbasov kəsici-deşici alətlər-

lə yitirilmiş zərbələr nəticəsində öldürülməsi faktı üzrə Baş Prokurorluqda Cinayət Məcəlləsinin 120.2.3-cü, 120.2.7-ci, 220.1-ci, 221.3-cü və 228.4-cü maddələri ilə cinayət işi başlanıb. Qanlı cinayəti törətməkdə şübhəli bilinən 2 nəfər - Gəncə şəhər sakinləri 1988-ci il təvəllüdü, evvəllər qəsdən adam öldürmə və soyğunçuluq cinayətlərinə görə məhkum olunmuş Rəşad Məmmədli oğlu Böyükkişiyev və eyni təvəllüdü Ferrux Xəqani oğlu Qasimov müəyyən edilib. Xüsusi əməliyyat zamanı R. Böyükkişiyev öldürülüb, F. Qasimov həbs edilib. Hazırda istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Məsəvat"

Xanəndələrin ölümü ilə bağlı sensasion

gəlişmə - 4 nəfər həbs olundu

Məsələ Baş Prokurorluğun nəzarətində araşdırılır; tutulanlar arasında intihar edən xanəndənin qardaşı da var

Bərdədə törədilən dəhşətli qətl və intiharın duyğunları açıqlamağa başlayıb. Həmin gün, avqustun 1-də gənc xanəndələr Miryusif Mirzadə və Novruz Hüseynovun avtomobil qəzası zamanı öldüyü barədə məlumatlar yayıldı.

Sonradan isə məlum oldu ki, baş verənlərin yol nəqliyyat hadisəsi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Yayılan xəbərlərə görə, Novruz Hüseynov öz xanəndə dostu Miryusif Mirzadəni çoxsaylı bıçaq zərbələri ilə qətlə yetirdikdən sonra idarə etdiyi avtomobili qəzaya uğradıb. Sonra isə Qarabağ kanalına gələrək, intihar edib.

"Yeni Məsəvat"a daxil olan məlumatda deyilir ki, olay Novruz Hüseynovun evində baş verib. Orada Novruz Hüseynovun yeni maşın alması ilə bağlı məclis olub. Məclisdə yaranan mübahisə zəminində belə bir qanlı olay meydana gəlib. Ailənin tək övladı olan Miryusif Mirzadə öldürüldü. Sonradan baş verənlər isə cinayətin ört-basdır edilməsinə xidmət edən adamlar olub. Hadisənin şahid-

ləri və mümkün iştirakçıları sırasında ev sahibi Novruz Hüseynovun yaxınlarının olması haqda da dəqiqləşməmiş məlumatlar var. Belə iddialar da var ki, qətlə əlaqədar Novruz Hüseynovun qardaşı Azər Hüseynov və daha 3 nəfər də istintaqa cəlb edilərək saxlanılıblar. Qətlə bağlı istintaq hərəketləri Baş Prokurorluğun xüsusi nəzarətinə götürülüb.

Mərhum Miryusif Mirzadənin dayısı oğlu, tanınmış xanəndə Səbuhi İbayev baş verən dəhşətli olayla bağlı "Yeni Məsəvat"a bunları de-

yib: "Biz də bilirik ki, bu, qətlədir, avtoqəza deyil. Hüquq-mühafizə orqanlarından bizə də konkret bir söz deməyiblər. Bərdə Prokurorluğunda cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır. Biz də eşitmişik ki, hadisə ailəsinin gözü-nün qabağında olub. Amma dəqiq bir məlumat verilməyib. Gözləyirik".

Mərhum Miryusif Mirzadənin əmisi Mirsəməd Mirzadə "Yeni Məsəvat"a deyib ki, Novruz Hüseynov hadisədən əvvəl Bakıda maşın alıb və qardaşı oğlundan birgə rayona getmələrini xahiş

edib: "Qardaşım oğlundan da xahiş edib ki, maşınla rayona getsinlər. O da xahişini yerinə yetirib. Orada nə baş verdiyini dəqiq bilmirik. Bizim məlumatımız yoxdur".

M. Mirzadə deyib ki, hadisədən sonra Novruz Hüseynovun qardaşının saxlanılması ilə bağlı onlara hər hansı bir məlumat verilməyib.

O deyib ki, hadisədən sonra onlara qardaşı oğlunun qəzaya düşməsi haqda məlumat verilib: "Ekspertlər isə bədəni üzərindəki xəsarətləri görəndən sonra deyiblər ki, bu xəsarətlər avtoqəzalığ deyil. Yeni bıçaqla qətlə yetirilib. Bundan sonra araşdırmağa başlayıblar. Hələlik dəqiq bir məlumatımız yoxdur".

Bundan əvvəl M. Mirzadə azvision.az-a demişdi ki, xəbəri ilk bilən qardaşı olub: "O, keçmiş polis əməkdaşdır. Polis idarəsində Miryusifin soyadından biliblər ki, bizim qohumumuzdur. Ona görə də ilk ona zəng ediblər. Daha sonra meyiti Bərdə Polis Şöbəsinin əməkdaşları morqa aparıblar və orada ekspertizə edilib. Miryusifin bədəninə elə yaralar var ki, ekspertizadan keçəndə şübhələr doğurub. Müəmmalar var. Çox dəhşətli vəziyyətdir. Təsəvvür edin, maşın yuvarlanıb, ağacları qıra-qıra gedib. Biz hələ də bilmirik ki, nə baş verib? Qəzadır, yoxsa qətl, bilmirik. Miryusif elə vəziyyətdə idi ki, biz onun meyitinə baxa bilmədik. Araşdır-

madan sonra hər şey dəqiq bilinəcək. İlk araşdırma zamanı Novruz Hüseynovun evində qan ləkələri aşkar edilib. Ehtimal edilir ki, o, sənət yoldaşını öz evində qətlə yetirib, daha sonra izi itirmək üçün onu avtomobilə qoyaraq ərazidən uzaqlaşmağa çalışıb. Hətta yaxınlıqdakı yənəcəldürmə məntəqələrinin kameralarına düşən Hüseynovun qeyd olunan vaxtda avtomobildə tək olduğu görünülüb. Maşının yük yerinə baxış keçirilərkən orada da qan izlərinin olduğu müəyyən edilib. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, o, Mirzadəni evdən çıxarkən avtomobilin yük yerində gizlədib. Törətdiyi hadisəni ört-basdır etmək istəyən Hüseynov bu məqsədlə həmkarının olduğu avtomobili ağaclara çırparaq aşırıb. Bununla xanəndənin qəzada ölməsinə dair görün-tü yaratmağa cəhd edib. Lakin törətdiyi qətlin üstünün açılacağından qorxan Hüseynov özünü Qarabağ kanalına ataraq intihar edib. Onu intihardan öncə kanalın yaxınlığında olan çoban görüb. Kimliyi açıqlanmayan çobanın sakinlərə dediyinə görə, N. Hüseynov törətdiyi qanlı cinayətdən dəhşətə gələrək "Ay Allah, mən nə etdim?" deyərək qışqırıb".

"Yeni Məsəvat"a daxil olan məlumatda deyilir ki, N. Hüseynovun meyiti ərazidəki çobanın ifadəsindən sonra Qarabağ kanalında axtarılmaya başlayıb: "Həmin çoban istintaqçılara deyib ki, qəzadan sonra ərazidə 2 dəfə "Ay Allah" xitablarını eşidib və suya kiminsə düşdüyü qənaətini formalaşdıran səslər eşidib. Çoban Novruz Hüseynovun özünü kanala atmasını görməyib. Sadəcə, səs eşidib. Bunu istintaqçılara deyəndən sonra kanalda axtarışlara başlanıb. Novruz Hüseynovun meyitini kanalın Ağcabədidən keçən hissəsində aşkar ediblər".

Qaynağımız olayın sanki əvvəldən hazırlanan plan üzrə gerçəkləşdirildiyini də bildirib.

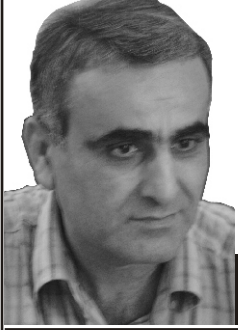
Miryusif Mirzadə və Novruz Hüseynov yaxın dost olublar. Olaydan 2 gün sonra Novruz Hüseynovun qardaşı Azər Hüseynov ATV-yə açıqlama verərək qardaşının sənət yoldaşı Miryusif Mirzadəni öldürməsi ilə bağlı məlumatları inanmadığını bildirmişdi. Demişdi ki, qardaşı Miryusif Mirzadəni ondan çox istəyib. Azər Hüseynov bu işdə müəmmaların olduğunu da diqqətə çatdırmışdı. "Mən qardaşımın belə bir cinayəti törətdiyinə inanmıram" - deyərək bildirmişdi. Əlavə etmişdi ki, cinayətin törədilməsində şübhələndiyi başqa şəxslər var: "İnşallah, hüquq-mühafizə orqanları cinayətin əsl səbəbkarlarını tapacaq".

"Yeni Məsəvat" əməkdaşı məsələ ilə bağlı Bərdə Rayon Prokurorluğu ilə əlaqə saxlayıb. Prokurorluqdan açıqlama verməyiblər. Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən də hər hansı bir şərh verilməyib.

Xatırladaq ki, N. Hüseynov və M. Mirzadə 2015-ci ildə təşkil edilən "Televiziya Muğam Müsəbiqəsi"nin iştirakçıları olublar.

Mövzuya qayıdacağıq.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Məsəvat"

Nökərin qüruru

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Rusiyanın satellit Ermənistanına münasibəti kritik bir mərhələdən, testdən keçir. Səbəb məlum: çünki bu gün düz üç aydır ki, erməni baş nazir Nikol Paşinyan Kremlin səbrini sınağa, əsəblərini tarıma çəkir. Təbii ki, günün birində bunun sonu gəlməlidir. Həmin an, deyəsən, yaxınlaşır.

Artıq qatı ermənipərəst rusiyalı siyasətçilər və ekspertlər də anti-erməni xoruna qoşulublar. Məsələn, Rusiya Dövlət Dumasının komitə sədri, adları Azərbaycan XİN-in "qara siyahısı"nda olan Konstantin Zatulın və politoloq Stanislav Tarasov da Paşinyan hökumətini hədələyən, asib-kəsənlər sırasındadır.

Zövqverici mənzərədir. Hər halda, yüz ilin müttəfiqlərinin necə rəqibə çevrildiyini izləmək ilginçdir. Bu da maraqlıdır ki, Rusiyanın aparıcı mediasında kök salmış ermənilər Putinin qorxusundan susur, səsinə çıxara bilmir.

Erməni kökənli XİN başçısı Sergey Lavrov isə artıq iki dəfə İrəvana göz açdı - sözsüz ki, Kreml başçısının təlimatı ilə. Rusiyada rəhbəri erməni Marqarita Simonyan olan "Regnum" agentliyi də az qala, hər gün Ermənistanın qərbçi rəhbərliyinin ünvanına döşəyir, xəbərdarlıqlar edir.

Hələlik Kremlin önleyici taktikası belədir ki, İrəvanın "ağla gəlməsi" üçün ona silah embarqosunun tətbiqi, ayrılan kreditlərin dondurulması, paralel surətdə Azərbaycana nümayişkarane şəkildə ən müasir silahların verilməsi, bir də "Rus NATO-su"nun - KTMT-nin baş katibi postuna erməninin deyil, başqa bir ölkənin nümayəndəsinin gətirilməsi yetərli sayılır.

Nəticə olmasa, Kremlin daha güclü "peyvəndləri" işə düşəcək: il sonu üçün - soyuq qış dönməndə işğalçı ölkəyə satılan təbii qazın qiymətini artırmaqdan tutmuş, Qarabağda Azərbaycan ordusunun irəliləməsinə göz yummağa kimi. Söz yox ki, onda Putin də dilə gələcək. Paşinyan rejiminin "qara günləri" də elə onda - Putin Nikolu birbaşa hədəf alanda başlayacaq. Bu, tanıdığımız Putindir, ayrı cür ola bilməz.

Hazırda rus-erməni münasibətlərində yaşananlardan isə üç mühüm qənaət hasil olur: 1. Rusiyanın əbədi müttəfiqi yoxdur, yalnız maraqları var və o, lazım gələndə dostu rəqibinin yerini asanca dəyişə, müttəfiqin başı üstündən rəqibinə əl uzada bilər; 2. Rusiya səmimi şəkildə istəsə, qısa zamanda Qarabağ problemini çözümləyəcək. 3. Rusiyadakı erməni lobbisinin cilovlu bütünlüklə Kremlin əlindədir, onun Azərbaycana qarşı gücünü məhz o - Moskva müəyyən edir.

Hər üç qənaətin Azərbaycan dəxli var. O anlamda ki, Moskva ilə əlaqələr qurarkən gərək sonuncunun bizə ünvanlı dostluq nəğmələrinə çox aldanmayaq, buna Kremlin cari maraqlar prizmasından baxaq, ifrat ehtiyatlı olaq. Rusun bizə "bala paylaması" lazım deyil, yetər ki, Azərbaycanla işi olmasın, neytral qalsın...

Bu arada işğalçı ölkədə Nikol Paşinyanın altından altından körüklədiyi şübhə doğurmamayan anti-Rusiya istehkasi davam edir. Guya bu yolla Kremli hansısa güzəştə məcbur edə biləcək (Heç Amerika Kremldən güzəşt qopara bilmir!).

Bircə nümunə. Ermənistan parlamentinin deputatı, Paşinyanın yaxın silahdaşı Alen Simonyan görün nə deyib. Sitat: "Ermənistanda baş verənlər ölkənin daxili işidir. Biz Rusiyanın daxili işlərinə qarışmırıq, o da bizim daxili işimizə qarışmasın. Parlamentin deputatı kimi mən Navalninin həbsini və ya Rusiyada siyasi qətləri şərh etmərəm. Ona görə ki, bu, Rusiyanın daxili işidir".

"Qarışqa"nın "fil"ə qəzəblənməsi kimi bir şey, yəni. Bu "qarışqa" - erməni Putinə həтта minnət qoyur, "Rusiyada siyasi həbslər və təqiblər həyata keçirilir" deyərək, onu təhdid edə edir.

"Ermənistanın daxili işi"... Bədbəxt erməni anlamır ki, onun daxili işi çoxdan Rusiyanın da daxili işidir. Ən azı, 2047-ci ilədək! Nə vaxt ki, İrəvanın Moskva ilə könlü imzaladığı vassallıq müqaviləsinin vaxtı bitəcək və yollar ayrılacaq (ayrılacaq mı?).

"Daxil iş" yalnız suveren, müstəqil dövlətlərə xas məsələdir. Xarici sərhədlərini belə Rusiyanın qoruduğu Ermənistanın, bir quberniyanın nə daxili işi, nə xarici siyasəti? Nökərin nə daxili işi, nə qüruru? Ermənistan rəhbərliyi öncə boynundakı boyunduruqdan xilas barədə düşünməlidir. Yolu bəlli: qonşu Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı torpaq iddialarından vaz keçib iki əsas qonşu dövlətlə barışmaq!

Ona qədər İrəvanın tək "daxili işi" öz yerini bilmək, Moskvanın çəkdiyi cızıqdan, müəyyən elədiyi oyun qaydalarından çıxmaq ola bilər. Yoxsa ki, "o nə pəhriz, bu nə turşu"...

Erməni istintaq orqanları "Qarabağ klanı"nın liderlərindən daha biri - sabiq müdafiə naziri Seyran Ohanyan barəsində ittihamlar irəli sürüb. Yayılan xəbərlərə görə, Ohanyan 1 mart 2008-ci ildə dinc nümayiş iştirakçılarının güllələnməsinin təşkilində ittiham edilir.

"əsasən hakimiyyətdə qalmaq və siyasi məqsədlər üçün istifadə edilib və edilməkdədir. Bu proseslər Ermənistanda parlament seçkilərinə qədər davam edəcək. ATƏT-in Minsk Qrupu həmişə olduğu kimi, yenə loyallıq nümayiş etdirir. Bu, təəssüf

bu məsələ ilə bağlı olmamış kimi davrandı. Bu, Ermənistanın mövqelərinin zəif olduğunu göstərir. Lakin biz ərazilərin qaytarılması ilə nəticələnmə sülh prosesinə razılaşmamalıyıq", - deyərək erməni politoloq bildirib. Safaryan hakimiyyətə dönmək üçün revanşa hazırlaşır. Həтта onunla

azad olunması barədə müəhiyyətə imza atıb. Həmçinin bir sıra qüvvələr eks-prezidentin müdafiəsinə başlayıb. Belə iddialar var ki, həbs olunacağını bildiyi halda Ermənistan qayıdan R.Köçeryan hakimiyyətə dönmək üçün revanşa hazırlaşır. Həтта onunla

"Qarabağ klanı" Paşinyana qarşı birləşir - Köçeryan revanşa hazırlaşır?

Ermənistanın sabiq prezidentinin ardınca eks-müdafiə nazirinin də həbsinə hazırlıq görülməsi hökumət əleyhdarlarını hərəkətə gətirib, politoloq deyir ki...

Xatırladaq ki, hazırda qoruma altında saxlanılan Ermənistanın sabiq prezidenti Robert Köçeryan da eyni ittihamla həbs edilib. Digər xəbər isə bundan ibarətdir ki, Moskva Paşinyanı cəzalandırmağa hazırlaşır. Məlumatla görə, avqustun ortalarında Ermənistanda yeni baş nazir Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlişinin 100 günü tamam olacaq. Paşinyan öz tərəfdarlarını 17 avqustda İrəvanda İnkilab meydanında keçiriləcək mitinqə gəlməyə çağırıb. Xalq kütlələri ilə canlı təmas qurmaq, danışmaq qərarını o bununla izah edib ki, əhali ilə mitinqlərdə görüşmək və Ermənistanın sonrakı taleyini onunla müzakirə etmək istəyir.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, erməni baş nazirin "Qarabağ klanı"nın hədəfə alması səbəbsiz deyil: "Paşinyan özünün hakimiyyətdə olmasının 100 günü ilə əlaqədar avqust ayının 17-də mitinq keçirmək niyyətindədir. Buna görə də həmin müddətə özünün hesabını hazırlamalıdır. Əsas verdiyi sözlərdən biri Sərkisyanın və ümumiyyətlə, "Qarabağ klanı"nın ifşa edilməsi idi. Yeni Sərkisyan və onun ətrafının korrupsioner olduğunu göstərmək və onları həbs etmək. İkinci məsələ özünün xaç atası olan Levon Ter-Petrosyanın 2018-ci ildə prezident seçilməsinə mane olan qüvvələrin, o cümlədən Köçeryan, Xaçaturov və Ohanyanın həbs edilməsinə nail olmaq idi. Demək olar ki, bu məsələ də həllini tapmaq üzrədir. Lakin Rusiya ilə razılaşdırılmayan Xaçaturov məsələsi onun hakimiyyətdə qalmasına müəyyən əngəllər törədə bilər və artıq Rusiyadan bununla bağlı mesajlar gəlməkdədir".

Politoloq görə, bu proseslərin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə birbaşa xeyri olmasa belə, təsiri qəçilməzdir: "Artıq ermənilər də başa düşür ki, "Qarabağ kar-

Nikol Paşinyan

Robert Köçeryan

Seyran Ohanyan

doğurur. Lakin artıq Rusiya da Ermənistanı təzyiqlə artırmaqlıdır və onu danışıqlar məsələsinə əyləşdirərək real məsələləri həll etməlidir. Azərbaycan tərəfi bütün diplomatik və digər təkliflərini masa üzərinə qoyub. Artıq cavab verməli tərəf Ermənistan rəhbərliyi və təbii ki, onun havadarlarıdır".

Baş verənlər həm də onu deməyə əsas verir ki, Ermənistan rəhbərliyi daxilə müəyyən manevrlərlə Qarabağ danışıqlarını uzatmağa çalışır. Paşinyan həm danışıqlara hazır deyil, həm də savaşa qarşısını almaqdan ötrü Rusiyaya minnətçi düşüb.

Azərbaycan prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin işğal olunmuş ərazilərin qaytarılması haqqında dediyi sözlər İrəvanda təşviş yaradıb. Publika.az xəbər verir ki, Azərbaycan lideri münəqişənin yeganə həll yolunun ərazi bütövlüyümüzün bərpə edilməsindən keçdiyini vurğulayıb. "Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə gəldikdə isə, o həllin bir yolu var: ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpə edilməlidir"-prezident deyib.

Erməni politoloq Stepan Safaryan bildirib ki, Ermənistan əraziləri qaytarmaq üçün hər şey etməlidir. "Azərbaycan öz gücündən istifadə edərək təzyiqlə göstərir. Həmçinin Minsk Qrupu Bakının hazırkı mövqeyindən çıxış edir. Paşinyan Qarabağın danışıqlarda tərəf kimi iştirakını təklif etdi, lakin Bakı bunu qəbul etmədi, Minsk Qrupu da

proseslərdən ayraraq, Qarabağda müharibəyə hazırlaşmalı olduğunu da bildirib.

Erməni hərbi ekspert Mqer Akobyan isə erməni hərbi birləşmələrini silaha sarılmağa çağırıb. "Əsas vəzifəmiz Qarabağda əlverişli mövqələrdə cəbhə qurmaq və geri çəkilməməkdir. Yeni "barıtı quru saxlamalı" və lazımı olarsa, hücumla keçməliyik", - deyərək bildirdi. Lakin erməni ekspert hazırda Ermənistanın daxili problemlərinin olmasına diqqət çəkib. Qeyd edib ki, Ermənistanda siyasi katalizmlər Azərbaycanın xeyrinədir və Azərbaycan prezidentini baş verənləri yaxşı anlayır.

Keçmiş erməni kəşfiyyatçısı, "Sağ qalmaq sənəti" təşkilatının rəhbəri Vova Vardanov isə sarsəm fikirlər söyləyib. "Naxçıvan türklərin zəif yeridir. Naxçıvan həmişə bizim üçün girov olub, elə də qalacaq. Birinci kim zərbə vuracaqsa, qalib odur. Əgər biz axmaqlıq etmə istəmiriksə və intihara hazırlaşmırıqsa, birinci hücum etməli və Naxçıvanı götürməliyik" - o iddia edib.

Göründüyü kimi, işğalçı ölkədə aqoniyə vəziyyəti hökm sürür. N.Paşinyan parlament seçkiləri öncəsi rəqiblərini sıradan çıxarmaqda iken ölkədə müxtəlif iddialar tirajlanır. Ancaq bu ərəfədə Paşinyana qarşı olan qüvvələrin 28 iyulda həbs olunan Robert Köçeryanın ətrafında birləşməyə cəhd göstərdiyi də müşahidə olunur. Ermənistan parlamentinin 45 deputatı Köçeryanın həbsdən

bağlı planın arxasında Rusiyanın dayandığı barədə ehtimallar da var. Rusiya KTMT-nin baş katibi Xaçaturovun azadlığına nail olduğu kimi, R.Köçeryanın da həbsdən qurtulmasına nail ola və eks-prezident Ermənistan hakimiyyəti uğrunda mübarizəyə başlaya bilər. Bu prosesdə Serj Sərkisyan, Seyran Ohanyan və digər cənabların da ona hərtərəfli dəstək verəcəyi istisna deyil. Bununla onlar həm də özlərini xilas etməyə çalışacaqlar.

Siyasi şərhçi Viqen Akopyan da bu planın anonsunu verib. "Yeni Müsavat" erməni mediasına istinadən xəbər verir ki, erməni şərhçi yeni situasiyanın yarandığını bildirdi. Deyib ki, mövcud durumda Respublikaçılar Partiyası və "Daşnaksütyun" R.Köçeryanın ətrafında birləşə bilər.

Politoloq Arzu Nağıyev isə qəzetimizə dedi ki, R.Köçeryanın yenidən hakimiyyətə qayıdışı inandırıcı görünmür: "Mən onun ətrafında ciddi qüvvələrin birləşəcəyini də zənn etmərəm. Çünki Paşinyanın qarşısında qoyulan əsas məsələ "Qarabağ klanı"nın sıradan çıxartmaqdır. Digər tərəfdən, Qarabağ məsələsi olduqca vacib məsələdir. Köçeryan da Qarabağda ağır cinayətlər törətdiyinə və gələcəkdə bütün bunlara görə cavab verməli olduğuna görə düşünürəm ki, hansısa hakimiyyət onunla bağlı müsbət qərar verə bilər".

□ E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda tikinti icazələrin verilməsi prosesinin şəffaflaşdırılması üçün vahid pəncərə prinsipi tətbiq olunur. Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsindən mətbuata verilən məlumata görə, qurum bu sahədə işlərə rəhbərliyi həyata keçirəcək.

Yektinin tikintisinə və istismarına icazələrin alınması, habelə tikintinin icazə verilən müvafiq parametrləri və bu kimi digər ilkin məlumatların əldə olunması, sualların cavablandırılması məqsədilə obyektin təyinatını göstərməklə, "Bir pəncərə"yə müraciət edə bilərlər.

"Bir pəncərə"də Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti, Fövqəladə Hal

texniki şərtlər əldə edilir. Tikinti icazə əldə olunduqda isə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti, "Bir pəncərə" tərəfindən qərarın sürəti və Xüsusi nişan sahibkara təqdim olunur.

Tikinti obyektinin inşasına başlandıqdan sonra isə tikinti prosesinin normativ sənədlərin tələblərinə əməl olunaraq icra edilməsini təmin etmək məqsə-

nin hündürlüyü 3 metrdən, ümumi sahəsi 1300.6 kvadratmetrdən, tikinti sahəsi 929 kvadratmetrdən ibarətdir. Uyğun olaraq isə Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinə 2017-ci il 16 may tarixli, 89-cu maddəyə edilən dəyişikliklərə əsasən, hesabatda qeyd olunan göstəricilərdən daha səmərəli olaraq, tikinti layihəsi ekspertiza tələb olunmayan tikinti obyektlerinin si-

Tikinti ilə bağlı mühüm yenilik - icazə "Bir pəncərə"dən veriləcək

Yenilik yerli və xarici investorlar üçün cəlbedicidir; Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsində sistem hazırdır

Qeyd edək ki, tikintiyə başlamaqla bağlı mövcud problemlər Azərbaycanın bir sıra nüfuzlu hesabatlarında mövqeyinə mənfi təsir edirdi. Belə ki, Dünya Bankının "Doing Business 2018: İş yerlərinin yaradılması məqsədilə islahatlar" reyting hesabatında ölkəmizin mövqeyinin pisləşməsinin qeydə alındığı 3 istiamətdən biri məhz tikintiyə başlama göstəricisiydi. Bu göstərici üzrə Azərbaycan 190 ölkə arasında 161-ci yerdə qərarlaşıb.

Bu göstərici üzrə ölkənin mövqeyinin yaxşılaşdırılması üçün ötən ildən başlayaraq bir sıra işlər görüldü. İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunika-siya Mərkəzindən "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, görülən işlər nəticəsində sahibkarların elektrik enerjisinə qoşulması və biznesə başlaması sahələrində də bir sıra dəyişikliklər edilib, proses daha da sadələşdirilib ki, bu da tikinti obyektinin tikintisinə və istismarına icazə alınmasına öz təsirini göstərib: "Belə ki, elektrik enerjisinə qoşulma üçün cəmi prosedurların sayı 7-dən 3-ə endirilib, eləcə də elektrik enerjisinin əldə olunması üçün sərf edilən günlərin sayı 69 gündən 24 günə azaldılıb. Həmçinin sahibkarın biznesə başlaması üçün ümumilikdə 2 prosedurla 2,5 gün ərzində prosesin tamamlanması imkanı yaradılıb. Əlavə olaraq, işçilərin Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində qeydiyyatdan keçirilməsi artıq onlayn olaraq qısa zaman ərzində həyata keçirilir".

Mərkəzdən bildirildiyinə görə, "Doing Business 2019" hesabatı üzrə, Azərbaycanda bir çox sahələrdə davamlı islahatlar həyata keçirilib. "Doing Business" hesabatına uyğun olaraq, "Tikintilərə icazələrin alınması" indikatoru istiqamətində də 2017 və 2018-ci illərdə bir sıra islahatlar tətbiq edilib və əsaslı dəyişikliklər həyata keçirilib. Belə ki, ölkədə tikinti obyektinin tikintisinə və istismarına icazələrin alınması üzrə prosedurların sayı səkkizə endirilib.

Bu sahədə ən mühüm yeniliklərdən biri BŞİH Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsində (bir neçə gün öncə Dövlət Tikinti və Arxitektura Komitəsinin tabeliyinə verilib) tikinti icazələri üzrə "Bir pəncərə" sisteminin formalaşdırılması olub. Bir neçə ay əvvəl təqdimatı keçirilən sistem belə idi ki, tikinti niyyəti olan fiziki və ya hüquqi şəxs tikinti ob-

lar Nazirliyi, ASAN Kommunal, Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Dövlət Ekspertiza İdarəsinin nümayəndələri təmsil olunur. Beləliklə, sahibkara (şifarişçi) "Bir pəncərə"yə fiziki və ya onlayn qaydada elektron müraciəti əsasında tikintiyə icazələrin alınması üzrə icraat prosesinə başlanılır.

Belə ki, sahibkar birinci mərhələdə tikinti obyektinin layihələndirilməsini həyata keçirməlidir. Şifarişçinin tapşırığı əsasında müvafiq lisenziyası olan hüquqi və ya fiziki şəxs vasitəsilə mühəndis axtarış işləri aparıldıqdan sonra Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) tərəfindən 10 gün ərzində rəy verilir və eyni zamanda müvafiq lisenziyalı şirkət tərəfindən tikinti layihəsi hazırlanır.

Sonrakı mərhələdə, şifarişçi tələb olunan sənədlər ilə ərizə ilə müraciət etdikdən sonra sənədlərin təqdim olunması və yoxlanılması təmin edilərək icazənin verilməsi həyata keçirilir. Ekspertiza tələb olunmadıqda ekspertizası tələb olunmayan tikinti obyektləri üçün 15 gün ərzində tikintiyə icazə verilməsinə dair qərar qəbul olunur. Qeyd olunan müddət ərzində icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən ekspertizası tələb olunmayan tikinti obyektləri üçün aidyyəti qurumlardan 5 gün ərzində rəy, eyni zamanda 10 gün ərzində "ASAN Kommunal" mərkəzlərindən bir sorğu vasitəsilə

dilə tikintiyə dövlət, müəllif, texniki və daxili əməliyyat nəzarətləri həyata keçirilir. Tikintiyə dövlət nəzarətini həyata keçirən FHN-nin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin Baş Dövlət Tikinti Müfəttişliyi tərəfindən müəllif, texniki və daxili əməliyyat nəzarətlərinin icra edilməsinə nəzarət olunur və tikinti-quraşdırma işlərinin normativ tələblərə uyğun aparılmasına dair "istismara hazırlıq aktı" tərtib olunur. Eyni zamanda ASAN xidmətlərin nəzdində Əmək Münaşibətlərinin Monitorinq Mərkəzi tərəfindən qeyri-rəsmi əmək münasibətlərinin qarşısının alınması sahəsində monitorinq həyata keçirilir. Həmçinin çoxmənzilli yaşayış binalarının və tikinti ilə məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslərin elektron reyestrı yaradılır və aparılır.

Sonuncu mərhələdə isə qanunvericiliyə əsasən müəyyən olunmuş müvafiq sənədlər icra hakimiyyəti orqanına (hazırda Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinə) təqdim olunur və 20 gün ərzində istismara icazənin verilməsi haqqında qərar qəbul olunur. İstismara icazə alındıqdan sonra isə tikinti obyektı 10 gün ərzində "Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestrı"na daxil olunur və çıxarış əldə edilir.

Bundan başqa, "Doing Business" hesabatında "Tikintiyə icazələrin alınması" indikatoru üzrə metodologiyada qeyd olunan tikinti obyektinin yerüstü mərtəbələrini sayı 2-dən, hər mərtəbəsi-

yahısına yerüstü mərtəbələrini sayı 2-dən, hər mərtəbəsinin hündürlüyü 3 metrdən, ümumi sahəsi 1400 kvadratmetrdən, tikinti sahəsi 1000 kvadratmetrdən və aşırımlarının uzunluğu 6 metrdən çox olmayan anbar binaları da əlavə edilib.

Mərkəzdə hesab edirlər ki, tikinti icazələri üzrə "Bir pəncərə" prinsipi əsasında proseslərin əhəmiyyətli dərəcədə sadələşdirilməsi və sürətləndirilməsi, eyni zamanda proseslərin icrası zamanı müvafiq olaraq tələb olunan günlərin sayının xeyli azaldılması və bu kimi bir sıra digər yeniliklər Azərbaycanda biznes mühitinin yaxşılaşdırılmasına təsir göstərir: "Xarici investorlar tərəfindən dəyərləndirilən beynəlxalq reyting hesabatları, o cümlədən "Doing Business" hesabatında ölkənin mövqeyinin irəliləməsi, ölkədə münbit investisiya mühitinin mövcud olduğunu əks etdirir. Bu isə öz növbəsində yerli və xarici investorların investisiya layihələrinin ölkəyə cəlb olunmasına önəmli təkan verəcək, nəticədə isə ölkəyə kapital axınının və məşğulluğun artmasına şərait yaradacaqdır".

Onu da qeyd edək BŞİH-in keçmiş idarəsində yaradılan "Bir pəncərə" sistemi Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin tabeliyinə verilib. Yəqin ki, komitə yaradılan hazır sistemdən uğurla bəhrələnmə biləcək.

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın ən gənc və ən yaşlı tələbələri...

Bu il 15 yaşlı yeniyetmə ali məktəbə sənəd verib, ölkənin ən yaşlı tələbəsi 59 yaşlı Bəhram Şamilovdur

Meksikada 12 yaşlı uşaq universitet tələbəsi adını qazanıb. Bu, Meksika sakini Karlos Santamira Diasdır. S.Dias Milli Muxtar Universitetinə qəbul olunub. Meksika mətbuatının yazdığına görə, o, məktəb proqramını darıxdırıcı sayıb və internet vasitəsilə özü fizika fənni ilə məşğul olmağa başlayıb. S.Dias açıqlamasında bildirib ki, məktəbdə hamı onu qərribə sayırmış. Buna görə də özünün yerini universitet sayır. Məlumatlarda o da qeyd edilir ki, Karlos 9 yaşında kimya, biokimya və biologiya üzrə universitet proqramlarında iştirak etməyə başlayıb.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl də dünyada azyaşlı uşaqların universitet tələbəsi adını qazandığının şahidi olmuşuq. Məsələn, Karson Xyu Yu 2014-cü ildə 11 yaşında Texas Universitetinə qəbul olunub. Hazırda tələbə olan Karson təhsilini davam etdirib 20 yaşında elmlər doktoru fəxri adı qazanacağına ümid edir.

Tanişk Abraam 2010-cu ildə 7 yaşında ümumfederal intellektual testini verərək "American River College"nin paleontologiya və astrologiya fakültəsinə daxil olub. Valideynlərinin sözlərinə görə, uşağında qeyri-adi bilik 2 yaşında müşahidə olunmağa başlayıb. Abraam 7 yaşında məktəb proqramını tam keçib. Bundan sonra isə Stenford Universitetinin 2-ci kurs riyaziyyat kitablarındakı məsələləri həll etməyə başlayıb. Arzuladığı Stenford Universitetinə isə o, 10 yaşında daxil olub. Siyasətçi olmağı özünə hədəf seçən Tanişk Abraam yeniyetmə yaşında bir neçə ictimai birliyin əsasını qoyub. Eyni vaxtda 2 dəfə Nobel mükafatına namizəd göstərilib...

Bəs Azərbaycanda bu cür nümunələr varmı? Hazırda ən gənc və ən yaşlı tələbə neçə yaşındadır?

Öncə onu qeyd edək ki, azərbaycanlı ən gənc tələbə hazırda ABS-da yaşayır. Bu, 15 yaşlı yenidə tamam olan, Şimali Dakota Universitetinin 2-ci kursuna gedəcək azərbaycanlı Selcan Əhməddir. Məlum olub ki, Selcan orta məktəbin riyaziyyat proqramını tamamladığı üçün imtahan verib, hazırda isə universitetdə riyaziyyatdan təhsil alır.

Ölkəmizdə isə hazırda ən gənc tələbə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin meşəçilik ixtisasının ikinci kurs tələbəsi Elcan İsayevdir. O, ötən il 15 yaşında universitetə qəbul olunub. Bundan əvvəl də ölkəmizdə 15 yaşında tələbə adını qazananan abituriyentlər olub. Məsələn, 2013-cü ildə İsmayıl İsmayilov 15 yaşında 461 bal toplayaraq ali məktəbə daxil olmuşdu.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin açıqlamasına görə, bu il də 15 yaşlı məktəbli (2003-cü il təvəllüdü) ali məktəbə daxil olmaq üçün imtahan verib. Hələlik həmin abituriyentin də tələbə adını qazanacağı barədə ali məktəblərə qəbulun son nəticələri açıqlananda bilinəcək.

Ən yaşlı tələbəyə gəldikdə isə məlum olur ki, son 10 il ərzində ölkəmizdə yaşı 50-dən çox olan 155 abituriyent ali məktəbə sənəd verib ki, onların arasında ən yaşlısı 71 yaşında olub. Yaşlı abituriyentlərin arasında yalnız 7 nəfər ali məktəb tələbəsi adını qazanıb. Belə ki, 2009-cu ildə yaşı 50-dən çox olan 1, 2010-cu ildə 1, 2013-cü ildə 2, 2014-cü ildə 1, 2015-ci ildə 1, 2017-ci ildə 1 nəfər ali məktəbə qəbul ola bilib.

Hazırda ölkənin ən yaşlı tələbəsi 59 yaşlı Bəhram Şamilovdur. O, yeni tədris ilində Azərbaycan Dillər Universitetinin 4-cü kursunda oxuyacaq. Məlumat üçün bildirik ki, B.Şamilov bundan əvvəl Moskvada oxuyub və Azərbaycanda Tibb Universitetini bitirib. Bir müddət dövlət müəssisələrinin birində həkim kimi çalışıb. O, mətbuata açıqlamasında bildirib ki, universiteti bitirdikdən sonra bir müddət ingilis dili müəllimi kimi çalışmaq düşündür.

Onu da əlavə edək ki, bu il də 59 yaşlı abituriyent ali məktəbə qəbul olunmaq üçün imtahan verib. Ən yaşlı abituriyentin kimliyi və tələbə adını qazanıb-qazanmadığı yaxın vaxtlarda müəyyənləşəcək.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Platininin platin dövrü

Samir SARI

Ötən əsrin 70-90-cı illərində çəkilən fransız filmlərinə baxmağı çox sevərdik. Yaxşı filmləri, güclü aktyorları vardı: Lui de Fyunes, Jan-Pol Belmondo, Alen Delon, Lino Ventura, Filipp Nuare, Bricit Bordo, Katrin Denyov, Marina Vladi və başqaları.

O filmlərə baxanda həmişə bir şey gözə girirdi, görərdik ki, fransızlar da elə bizim qədr əliyəri, kəmfürsət, dələduz, rüşvətxor imişlər...

Məsələn, Filipp Nuarenin çəkildiyi "Açın, polisdir" filminde polis komissarı Rene həтта xəstəxanada ona baş çəkməyə gəlmiş raisinin portmanatını da oğurlayır.

Düzdür, bütün bunlar filmdir, amma məlum olduğu kimi, hər ölkənin filmlərində cəmiyyətin problemləri və siması əks olunur.

Bu cür filmlər bizim Fransa haqqında stereotiplərimizi dağıdırdı. "Dünyanın ən mədəni xalqı"nın oğulları da "çirkin rüşvətxor" olandan sonra ta kimə güvənəsən...

Amma elə ki, informasiya məkanına çıxış imkanları artdı, gördük ki, bay, Fransa öz keçmiş müstəmləkələri (Əlcəzair, Tunis, Mərakeş və s.) kimi bir şeydir: imkanı olanların hamısı rüşvət alır, korrupsiyaya ilə məşğul olur, hamı nəse oğurlayır.

Ona görə də o vaxt söhbət çıxanda ki, Qətər 2022-ci ildə futbol üzrə dünya çempionatını almaq üçün FIFA rəhbərliyinə, fransız Platiniyə rüşvət verib, çoxları buna inandı.

Heç kimdən olmasa da, UEFA prezidenti Mişel Platini üz-gözündən lotuluq, dələduzluq yağırdı. Adamda yuxarıda adı çəkilən filmin personajı komissar Renenin xərac aldığı sutenyor sifəti vardı. Ondan hər şey gözləmək olardı.

Budur, FIFA-nın prezidenti Yozeף Blatter Platininin üzünə durur, deyir ki, Qətərin 2022 mundialının ev sahibi hüququnu qazanması üçün Platini digər qərarverənlərə təzyiç göstərib. Həm də bu işdə Fransanın keçmiş prezidenti Nikola Sarkozinin rolu olub.

Aydın məsələdir ki, o, bunu qəterliləri sevdiyi üçün etməyib. Yenə mundiala ev sahibliyi Əlcəzairə verilsəydi, düşünmək olardı ki, bunu Zidanın xətrinə, bu ölkənin vaxtilə Fransaya çox şey verdiyinə görə ediblər. Amma Qətər başqa ölkənin müstəmləkəsi olub. Demək ki, burada başqa amillər rol oynayıb.

Başqa amillərin nə olduğunu amerikalı Trampdan alpodu Turaba qədər hamı bilir. Ortada milyonlar, milyardlar olanda amerikalı general Səudiyyə kralının önündə diz çökürsə (evlilik təklif edən gənclər kimi), nəyi qoyub, nəyi danışırsan.

Bundan əvvəl Platininin adı bir fırıldaqda da hallanırdı. Deyilənə görə, 1998-ci ildə Fransanın öz evində dünya çempionu olmasını Platini təşkil edib. Düzdür, o vaxt Fransa millisinin heyəti (Zidan, Deşam, Desayi, Lizarazyu, Anri, Türəm, Trezeqe, Petit, Blan və b.) güclüydü, amma Braziliya millisini 3:0 hesabı ilə udacaq qədər güclü deyildi. Ondan 4 il sonra, 2002-də Fransa həmin heyətlə qrupdan çıxıb bilmədi, amma Braziliya həmin heyətlə dünya çempionu oldu... Necə olmuşdu bu?

Şəkkak adamlar deyir, heç zad, sadəcə, Platini kuboku babat pul-parayla braziliyalılardan alıb bağışlamışdı həmvətənlərinə. O vədələr Platininin qızıl-platin dövrüydü.

Fəqət o işin üstün rəsmi şəkildə açılmayıb. Görək Blatter bir gün bu xüsusda da Platininin üzünə duracaqmı?

Onu da qeyd edək ki, hazırda Fransada korrupsiyada ittiham olunmayan bir siyasətçi belə yoxdur - Makrondan tutmuş ən kiçik qəsəbənin merinə qədər hər kəsin adını çəkir, nələrdəse ittiham edirlər.

Elə çıxmasın ki, müəllif bütün fransalı məmurları, siyasiləri əliyərilikdə, rüşvətxorluqda ittiham edir. Xeyr. Hamısı elə deyil, fransız qəzetlərinin yazdığına görə, təxminən 99 faizi elədir. Ümid edək ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun fransalı həmsədrleri o 1 faizini içindədir.

Hərçənd 1994-cü ildən bəri ölkəmizə və Ermənistanla gəlib-gedən fransalı həmsədrler də prinsipial sima kimi ad çıxarmayıblar. Eləcə, gəlir, Azərbaycanda nəre balığının ətini və kürüsünü, Ermənistanda forelin kababını yeyir, üss-tündən İrəvan konyakı (bilmirəm, bizdə həmsədrlərin süfrəsinə hansı ölkənin brend içkisini qoyurlar) içirlər, qayıdıb gedirlər. Sonra bir də gəlirlər, daha sonra bir də...

Minsk Qrupunun həmsədri olmaq dünyanın ən yaxşı işidir, məsuliyyəti yox, gərginliyi yox. 5 ulduzlu hotellərdə gecələyir, ən yaxşı restoranlarda qidalanırlar, prezidentlərlə, nazirlərlə oturub-durur, artistlik edirlər (bu xüsusda Lino Venturadan ötedirlər). İmkani olsa, Platini Minsk Qrupuna həmsədr keçər. Bəlkə də o, daha effektiv işləyərdi, bacarıqlı adamdır, necə lazımdır, işi düzüb-qaşardı.

2017-ci ilin statistikasına görə, 1098 hektar meşəlik ərazidə yanğın baş verib. Bura həm meşə fondu torpaqları, xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri, həm də bağ və qoruq əraziləri aiddir. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu statistikanı ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Fidrovsı Əliyev açıqlayıb. Onun dediyinə görə, ötən il yanğın hadisələr əsasən Qəbələ, Oğuz, Salyan, Şabran, Masallı, Ağstafa rayonlarında qeydə alınıb: "Bu ilin 7 ayında isə artıq 700 hektar meşəlik ərazidə yanğın baş verib".

Taxıl sahələrini yandıranda

torpaq münbitləşmir

Mütəxəssis: "Azərbaycana küləşi toza çevirən aqreqatlar gətirilməlidir"

Bu il açıqlanan məlumatlardan aydın olur ki, yanğınlar əsasən biçilmiş taxıl zəmilərinin yandırılması nəticəsində meydana gəlir. Bir çox ərazilərdə zəmilərin yandırılması zamanı alov meşə ərazilərinə də sirayət edir.

Taxıl zəmilərinin yandırılması həm də ölkənin enerji təchizatı sistemi üçün ciddi problemlər yaradır. "Azərnerji" ASC-nin yaydığı məlumatdan aydın olur ki, avqustun 4-də gecə saatlarında enerjisi sistemin təhlükəsiz fəaliyyəti üçün mühüm rola malik olan 330 kV-luq 1-ci Abşeron və 500 kV-luq 2-ci Abşeron elektrik verilişi xətlərinin mühafizə zolağının Göyçay rayonunun Qarayazı kəndi ərazisindən keçən hissəsində yanğın baş verib. ASC-nin Mərkəzi Dispetçer Məntəqəsinin çevik reaksiyası və qabaqlayıcı tədbirləri nəticəsində ölkədə elektrik enerjisi təminatında heç bir problem və fasilə yaranmayıb. Lakin belə hadisələr ümumilikdə enerji infrastrukturuna ziyan vurur, sistemin dayanıqlılığını pozur və ciddi fəsadlar törədir.

Xatırladaq ki, avqustun 2-də Ağsu rayonunun Ağsu aşırımından əzələn ərazisində sözügedən hava xətlərinin altında törədilmiş yanğın enerjisi sistemin normal iş fəaliyyətində ciddi problem yaradıb. O cümlədən iyul ayının 12-də 15-30 radələrində Mingəçevir şəhərindən 151 km məsafədə yerləşən Ağsu rayonunun Bico kəndində və Yevlax rayonunun Xanabad kəndindən 20 km məsafədə eyni vaxtda hava elektrik verilişi xətlərinin yerləşdiyi ərazilərdə genişmiqyaslı yanğın baş verib. Nəticədə bir neçə saat ərzində

ölkə üzrə enerji təchizatına 27 faiz məhdudiyət təbiiq edilib.

Onu da qeyd edək ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 244-cü maddəsində meşə və çöl ərazilərində yanğın törədilməsi ilə bağlı xüsusi cəzalar nəzərdə tutulub. Fiziki şəxslər 400 manatdan 600 manata qədər, vəzifəli şəxslər 1500 manatdan 2500 manata qədər, hüquqi şəxslər isə 5 min manatdan 6 min manata qədər cərimə olunur. Bu cür yanğınlarla səbəb olan şəxsləri hadisənin ağırlıq dərəcəsinə görə asılı olaraq 1 ildən 7 ilə qədər həbs cəzası gözləyir.

Kənd təsərrüfatı üzrə ekspert, Qida Təhlükəsizliyi üzrə Dövlət Agentliyinin şöbə müdiri Nicat Nəsirlinin "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, taxıl zəmilərinin biçindən sonra yandırılması heç də güman olunduğu kimi, torpağı münbitləşdirmir: "Torpağın flora və faunası bitki qalıqlarını parçalayaraq torpağın münbitliyinin artmasına, qida maddələrinin mübadiləsinə səbəb olur, torpağın strukturunu yaxşılaşdırır və suyun torpaqda daha asan hərəkət etməsinə, nəmliyin toplanmasına imkan verir. Taxıl sahələrinin biçindən sonra yandırılması isə torpaqdakı üzvi maddələrin itirilməsinə, torpaq mikroflorasının məhv edilməsinə, bütövlükdə torpaq münbitliyinin kəskin surətdə azalmasına gətirib çıxarır. Samanın yandırılması nəticəsində torpağın heyət qabiliyyəti pisləşir, milyon illər ərzində formalaşmış faydalı mikroorqanizmlər məhv olur ki, onun da bərpası üçün əlavə resurslar və uzun müddət lazımdır".

Mütəxəssisin sözlərinə görə, bir hektar sahədə sa-

manın yandırılması nəticəsində 40-50 kiloqram azot, 70-80 kiloqram fosfor, 90-100 kiloqrama qədər kalium elementi və 1-1,5 ton humus itirilir: "Bu itkini kompensasiya etmək üçün torpağın hər hektarına 10-15 ton üzvi gübrə vermək lazımdır. Eyni zamanda biçindən sonra taxıl sahələrinin yandırılması növbəti ildə həmin sahədə becəriləcək bitkilərin məhsuldarlığının 20-30 faiz azalmasına səbəb olur".

Azərbaycan dünyanın ən az torpaq ehtiyatına malik olan ölkələrdən biridir: "Torpaqlarımızın 37 faizi şoranlaşmaya, eroziyaya məruz qalıb. Hər il taxıl əkilən 960 min hektar sahənin təxminən 400 min hektarı yandırılır. Bu isə həmin sahədə məhsuldarlığın azı 20-30 faiz aşağı düşməsi deməkdir. Bizim onsuz da kənd təsərrüfatında əsas problemimiz məhsuldarlığın aşağı, maya dəyərinin yüksək olmasıdır".

N.Nəsirli deyir ki, taxıl zəmilərinin biçindən sonra yandırılması sovet dövründə təbliğ olunub: "Bütün SSRİ ərazisində bu təbliğatı aparırdılar. Lakin hər ölkənin öz torpaq münbitliyi, iqlimi var. Ukrayna ilə Azərbaycanın təbii şəraiti eyni deyil ki. Azərbaycanda kövsənlikdə birbaşa səpinin aparılması zamanı torpaq strukturunun minimum pozulması və onun səthinin bitki qalıqları ilə örtülməsi nəticəsində torpaq qoruyucu qat yaranır ki, bu da su və külək eroziyasının qarşısını alır, torpaqda nəmliyin toplanmasına və saxlanmasına imkan verir, əlaq otlarının inkişafına mane olur, torpaq mikroflorası aktivləşir. Bütün bunlar torpaq münbitliyinin artmasına və kənd təsər-

rüfatı bitkilərinin məhsuldarlığının yüksəldilməsinə səbəb olur".

Mütəxəssisin sözlərinə görə, hazırda dünyada torpağı münbitləşdirməyin çox sadə və asan yolları təbiiq olunur: "Yandırmaq bizim torpaq üçün əlverişli deyil. Təəssüf ki, bizdə eyni vahid sahədən ildə bir dəfə məhsul götürürük, ona görə də bizim fermerimiz kasıbdır. Amma dünyada eyni vahid sahədən iki dəfə məhsul götürürlər. Məsələn, taxılı biçirlər, kövsənlikdə əlavə şum əməliyyatı aparılmadan, xüsusi avadanlıqdan istifadə edərək qarğıdalı, soya və sair bitkiləri səpirlər. Beləliklə, həm fermer ikinci məhsulu götürür, həm də bu bitkilər torpağı azotla zənginləşdirir. Bəlkə biz sahələri yandırmaq-dansa, bu yolla gedək? Bunun üçün çox sadə yol var: ölkəyə həmin kövsəni doğrayıb toz halına salan aqreqatlar gətirilməlidir. Bizdə yalnız Tərter təcrübə stansiyasında 1-2 belə aqreqat var. Elə qonşu Türkiyədən gətirmək olar. Bildiyim qədər, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin bu problemə müluməti var. Ümid edirəm ki, yeni nazir ən azı gələn ildən "Aqrolizinq" vasitəsilə həmin aqreqatların ölkəyə gətirilməsini təmin edəcək. O aqreqatlar kombaynların arxasına qoşulur, taxıl biçilən zaman kövsən doğranıb toz halında torpağa səpilir".

N.Nəsirli onu da bildirir ki, kənd təsərrüfatı istehsalçılarının çox hallarda taxıl biçilmiş sahələri yandırmağa məcbur olurlar: "Taxıl sahəsindən məhsuldan 1,5 dəfə çox külək çıxır. Həmin küləşi istehsalçı-fermer sahədən çıxarmalıdır. Bu isə 1 hektar sahə üçün 120 manata başa gəlir - küləşin bağlanaraq kənara daşınmasına. Üstəlik, küləşin demək olar ki, heç bir qida dəyəri yoxdur, fermerlər onu heyvan vermirlər. Fermer məcbur çıxardıb yandırır. Buna fermerlərin imkanı çatmır. Onsuz da taxıl istehsalından elə də yüksək gəlir əldə olunmur".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanla Avropa İttifaqı (Aİ) arasında dialoq uzun müddətdir ki, bərabər hüquqlu və qarşılıqlı səmərəli şəkildə davam edir. "Sputnik Azərbaycan" xəbər verir ki, bunu "RIA Novosti"yə müsahibəsində Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov deyib.

Azərbaycanla Aİ arasında yeni sazişə dairə prosesin necə getməsi barədə sual cavablandırılan nazir bildirdi ki, bu günlərdə Brüsselə Aİ rəsmiləri ilə baş tutan görüşlər bu cür yanaşmanın doğru olduğunu göstərir: "Proses düzgün istiqamətdə davam edir və bu, iki bərabər hüquqlu tərəf arasında "böyük sazişin" imzalanmasına gətirib çıxaracaq".

Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında vizasız rejim barədə danışan Məmmədov vurğulayıb ki, bu iki tərəf arasında artıq sadələşdirilmiş viza rejimi mexanizmi mövcuddur: "Bu sahədə qarşılıqlı əlaqələr inkişaf edir və hər iki tərəfin maraqlarına ca-

"Proses Aİ ilə "böyük sazişin"

"imzalanmasına gətirib çıxaracaq"

Elmar Məmmədov: "Əminlik ki, bu kursa sadıqlıq öz bəhrəsini verməyə davam edəcək və bizim xalqımızın, ümumilikdə regionun xeyrinə xidmət edəcək"

vab verəcək səviyyəyə çatacaq".

"Azərbaycanın xarici siyasət kursu "və ya-və ya" prinsipi əsasında deyil, balanslaşdırılmış, çoxvektorlu və inklüziv xarakter daşıyır. Əminlik ki, bu kursa sadıqlıq öz bəhrəsini verməyə davam edəcək və bizim xalqımızın, ümumilikdə regionun xeyrinə xidmət edəcək" - deyərək XİN başçısı əlavə edib.

Demokratlar və demokrat kimi görünənlər

Hüseynbala SƏLİMOV

ABŞ prezidenti D.Trampın ölkə mətbuatına, ümumiyyətlə, mediaya münasibətinin özəl səbəbləri bir yana, bunun dünyanın digər kəsimlərində, xüsusən də avtoritar rejimlərdə necə bir məmnunluqla qarşılandığını düşünürük ki, əsaslandırmağa ehtiyac yoxdur.

Bu rejimlərin liderləri Tramp tərəfindən ölkələrində söz azadlığının və mətbuatın vəziyyətinə görə heç bir vaxt qınanmayacaqlarına əmin ola bilərlər. Çünki Trampın özünün ən böyük "problem"lərindən biri də ehtiyat söz və mediadır.

Bilirsiniz, həqiqətən gülcünc vəziyyətdir. Başa düşürük, istənilən siyasətçinin hansısa media orqanına, bəli, total mətbuatı və ya mediaya qarşı yox, konkret bir qəzetə, radioya və ya televiziya, burada səslənmiş hər hansı fikrə və ya süjətə irad ola bilər - bu, tam normal bir haldır, çünki heç nə ideal olmadığı kimi, media da ideal deyil, burada çalışan insanlar da qərəzli ola və ya səhv edə bilərlər.

Amma durub cəmiyyətdə qarşı savaşa açmaq tamam gülcünc bir məsələdir, heç halda nə Amerikaya, nə də Trampın özünə başucalığı gətirən məsələ deyil, ona görə ki, ölkə konstitusiyasına ilk on düzəlişin birinci maddəsi söz və ifadə azadlığı ilə bağlıdır.

Hətta onu da başa düşürük ki, siyasətçilər azad sözlə, ümumiyyətlə, azadlığa münasibətinə görə iki qrupa bölünür: əsl demokratlar, bir də demokrat olmağa, daha doğrusu, demokrat kimi görünməyə məcbur olan siyasət adamları.

Birincilər, həmişə az, barmaqla sayılacaq qədər az olurlar. Bunlar əsasən bu və ya digər ölkənin tarixində önəmli yer tutan insanlardır. Sanki onlar həmişə tarix üçün, nümunə üçün yaşadıqlarının fərqi olurlar və azad institutlara, azad sözlə münasibətdə ehtiyat tuturlar ki, sonradan bunlar bir nümunə kimi xatırlansın. Güman ki, hər ölkənin tarixində iki-üç belə adamın adını çəkmək olar.

Digərləri, ikinci qrup isə daha çox üstünlük təşkil edir. Bunlar ya müəyyən müddət seçilmiş və adətən hakimiyyətləri müddətindəki insanlardan savayı heç kimin yadında qalmayan, necə deyər, adi siyasi liderlərdir. Biz bunları həmişə "zərərsiz demokrat"lar, cəmiyyətin və yaxud da beynəlxalq institutların təzyiqindən ehtiyat edərək demokrat kimi görünməyə məcbur olanlar kimi qeyd edirik.

Əlbəttə ki, bu insanlara da sayğı ilə yanaşmaq və hətta dəyər vermək lazımdır, o səbəbdən ki, bu adamlar üçün də hansısa bir meyar mövcuddur, onlar azadlıq və demokratiya məsələlərinə qəlblərinin gizliliklərində dərin bir rəğbət bəsləməsələr də, hər halda, cəmiyyətin nəzərində, dünyada neçə görünmələri onlar üçün heç də əhəmiyyətsiz bir məsələ deyildir. Bütün hallarda onlar cəmiyyətdəki dəyərlərlə, oyun qaydaları ilə hesablaşan kəslərdir - hətta özlərini buna çətinliklə məcbur etsələr də...

Məsələnin qəlizliyi ondadır ki, dünyada bu ikinci qrupdan da "seçilən" və ayrı cür təsnif edilən avtoritar liderlər də var: bax, onlar üçün demokratiya, söz və ifadə azadlığı, müxtəlif demokratik təsisatlar heç bir önəm kəsb etmir: onlar yaddaşlarda daha çox yasaqları və qadağaları ilə, demokratik institutlara təpkilərlə qalır.

Bunu ona görə incəliklərinədək qeyd edirik ki, Tramp ən azı ikincilərdən, demokrat kimi görünməyə məcbur olanlardan olmalı idi və ürayındə qəzetlərdən, elektron mediadan açıqlı olsa da, başa düşməli idi ki, ABŞ-da total mediaya qarşı ittihamlar səsləndirmək nəinki gülcünc bir işdir, hətta eybəcərlikdir.

Əlbəttə, cənab Trampın mediaya yönəlik ittihamları nəticə etibarilə heç nəyə səbəb olmayacaq, çünki ABŞ azad ölkədir və nəinki bir Tramp, hətta on Tramp olsa belə, bu vəziyyəti dəyişə bilməz, çünki bu, onun üçün Helsinkidə mənalı-mənəli Putinə göz vurmaq deyil, əgər mediaya, azad sözlə xor baxarsa, onun vurub lap gözünü çıxararlar.

Bunun, sadəcə, başqa tərəfləri var. Birincisi, bu vaxtdakı ABŞ diplomatiyasında demokratiya və insan haqları məsələsi həlledici bir nisbətdə olmasa da, hər halda müəyyən çəkiyə malik olub. Hərçənd, bir daha deyirik ki, "insan haqları diplomatiyası" daha önəmli diplomatiya üçün - geosiyasi diplomatiya üçün bir alət olub. Amma hər bir halda, dünyanın böyük dövlətinin belə məsələləri diqqətdə saxlanması motivindən asılı olmayaraq digər ölkələrdə demokratiyanın vəziyyətinə tamamilə təsirsiz ötürməldir.

İkinci ən qəliz detal Tramp kimilərdən, onların səsləndirdikləri bəyanatlardan dünyanın avtoritar kəsimlərində çıxarılan nəticələrdir və bu, ən təhlükəli məsələdir. Çünki Trampdan fərqli olaraq belələrinin qarşısında daxili maneələr yoxdur: onlar istənilən belə məsələləri diqqətdə saxlamaq motivindən asılı olmayaraq digər ölkələrdə demokratiyanın vəziyyətinə tamamilə təsirsiz ötürməldir.

İrana qarşı ABŞ sanksiyaları geri qayıdır

Elşən Mustafayev: "Açıqlama öncədən müəyyən olunmuş plan daxilindədir"

ABŞ Tehrana qarşı 2015-ci ildə nüvə müqaviləsi imzalanana qədər tətbiq edilən sanksiyalardan daha dəhşətliyini hazırlayır.

Bunu jurnalistlərə açıqlamasında ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeo deyib. Onun sözlərinə görə, sanksiyalar İran rəhbərliyinin fəaliyyətlərinə cavabdır. Pompeo bu sanksiyaların mənfi nəticələrinə görə bütün məsuliyyətin İran hökumətinin üzərinə düşdüyünü bildirib. O, İran xalqının ABŞ-dan yox, öz rəhbərlərindən narazı olduğunu deyib.

Ekspertlər ABŞ-İran gərginliyinin cənub qonşumuz üçün təhlükəli həddə çatdığını bildirirlər. Azərbaycanla bağlı da həyəcan təbili çalınır. Belə bir şəraitdə rəsmi Bakının nə etməli olduğu barədə fikirlər müxtəlifdir. Bu gərginliyin ölkəmizin siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik və digər sahələrinə mümkün təsirləri barədə də fikirlər səslənir.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev ABŞ-ın İrana qarşı hərbi əməliyyatlar keçirmək planının olmadığını bildirdi: "İranla nüvə sazişini dayandıranda Tramp bu addımını rəsmi Tehranın danışıqları pozması, terroru dəstəkləməsi ilə əsaslandırmışdı. Məhz o zaman dan belli idi ki, İrana qarşı

tətbiq ediləcək sanksiyalar əvvəlkilərdən daha təsirli olacaq və bu sanksiyalar üzərindən İranla gizli iş birliyində olacaq. Qərb şirkətlərinə qarşı sərt münasibət göstərəcək. Pompeonun bu məsələ ilə bağlı verdiyi açıqlama öncədən müəyyən olunmuş plan daxilindədir. ABŞ İrana qarşı hərbi əməliyyatlar keçirmək fikrində deyil. Bilir ki, bu addımla növbəti müharibə bəlağına düşə bilər. Həm də İran nə Suriyadır, nə də digər ərəb dövlətləri. Müqavimət gücü də fərqlidir. Daxildən narazılıqların yaranması və kütləvi iğtişaşlar vasitəsilə rejimin dəyişdirilməsi Vaşinqton üçün daha məqsədəuyğundur. Ona görə də vəd olunan sanksiyalar tezliklə tətbiq olunacaq. 2015-ci ildən sonra normallaşan münasibətlərin hazırkı vəziyyətə düşməsinə və bu barışmazlığı bir məsələ ilə əlaqələndirərək. İran ABŞ-ın Yaxın Şərq siyasətinə qarşı açıq şəkildə etiraz edir. Bu məqsədlə də Əsəd rejimini hərtərəfli müdafiə edir. Hətta özünə yaxın hesab olunan bir neçə hərbişədirilmiş təşkilatların Suriyada Əsəd tərəfindən müxaliflərə qarşı döyüşməsinə təşkil etməsini də dəfələrlə Ağ Ev bəyan edib. Rusiya ilə bu mövzuda ortaq hərəkət et-

məyini də üzərinə gəlsək, ABŞ-ın İranla bağlı son dərrəcə qərarlı olduğunu bir daha görürük. Amma əgər bu məsələdə geriyyət addım atarsa, yaxud ortaq məxrəcə gələrsə, o zaman tamamilə fərqli vəziyyət yarana bilər. Hələlik isə bu perspektivi görmürəm. ABŞ effektiv sanksiyalar tətbiq edəcəyi və buna digər böyük dövlətləri qoşacağı halda bir müddət sonra İranda bunun təsirləri ortada olacaq. Bu təsirlər də daxilə narazı insanların etirazlarına gətirib çıxara bilər".

Ekspert mövcud durumu Azərbaycan kontekstindən bu cür dəyərləndirdi: "Sözsüz ki, hadisələrin bu şəkildə inkişafının bizə müəyyən təsirləri ola bilər. Mən bildiyimə görə, xaricdən Azərbaycana gələn turistlər arasında ilk yerde

İran vətəndaşları durur. Vəziyyət dəyişərsə, o zaman cənub qonşumuzdan turistlərin yox, bizə sığınmaq istəyən insanların sayı artacaq. Heç bir ölkə sərhədlərində qeyri-sabit, kəsib və hər zaman partlaya biləcək bir dövlətin olması istəməz. Bu səbəbdən də tətbiq olunacaq sanksiyalarda hansısa mənada Azərbaycanın iştirak edəcəyini düşünürəm. Hətta hesab edirəm ki, bu barədə bizə təklif də olmayacaq. Dövlət olaraq əvvəlki münasibətləri saxlamaqla siyasətimizi davam etdirməliyik. ABŞ-İran münasibətlərində gərginliyin hansı həddə çıxacağından asılı olmayaraq, qəti olaraq arada qalmamalıyıq. Olacaq hadisələr bizim iradəmizdən asılı olmayaraq baş verəcəkdir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Məsəvat"

Jurnalistikada qabiliyyət

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Əgər televizora baxırsansa, gerek hansısa küncə baxasan. Dikturun gözüne baxmaq qətiyyətlə olmaz. Yoxsa ya mədə yarasına düşər olarsan, ya da şizofreniyaya. Ancaq ən yaxşısı mənim kimi eləməkdir - televizoru tərs çevirib baxmaq. Bax bu, hamıdan fərqli olmaqdır. Ümumiyyətlə isə əgər sən maraqlıdırsa, televizora baxmağın beşinci, budist üsulu var. Bu, ali və ən sirli üsuldur..."

(V.Pelevin, "Generation P" romanından)

Deyir Beynəlxalq Banka yeni baş direktor təyin edilmişdir. Saymağa həvəsini yoxdur, ancaq deyəsən, bu, orada artıq beşinci baş direktor olmalıdır. Hər ay BB-də bir baş direktor qoyulmasa millətimiz rahat olmur, çünki bankın keçmiş şefi Cahangir müəllim pis ənənə qoyub gedibdir. Bu minvalla güman edə bilirik ki, yaxın aylarda BB-də baş direktorun miqdarı içərişindəki pullardan çox olacaqdır. İnşallah.

Əlbəttə, biz siyasətə qarşımızca, o cümlədən BB-də indən belə nələrlə olacaq, bunun heç birimizə dəxli yoxdur. Biz jurnalist olaraq başqa problemləri düşünməliyik. Məsələn, xəbər lentində gördüm, deyir jurnalistika ixtisasına sənəd verənlər üçün qabiliyyət imtahanları keçiriləcəkdir. Bu imtahanlarda bizim gələcək jurnalistlərimiz yazı yazmağı, göstərməməyi, səsləndirməməyi öyrənəcəklər. Zərərsiz belədir. Elə bilirsiniz hansısa faktı, hansısa problemi qulaqardına vermək asan məsələdir? Bir çoxumuzun qulağının arxasında faktların zərbələrindən qanqreya yaranırdır.

O cümlədən gələcək jurnalistin Toliki Malikdən, Pişik Günəli Damcıdan, nə bilim, Üzeyir Mehdizadənin maykasını Ramin Nabranın laykından seçmək qabiliyyətləri olmalıdır. Elza xanımdan intervü götürəndə ona hansı kəskin sualları verməyin lazım gəldiyi, Bozbaş Pikçersin Şöşüsünün adının mənşəyini tapmaq üsulları, mətbəx verilişlərini mətbəx xəbərlərindən, mətbəx kriminalını mətbəx mahınlardan, mətbəx idmanını mətbəx doktorlarının dəyərli sağlamlıq məsləhətlərindən ayırmaq metodları da qabiliyyət imtahanlarının tərkib hissələri olmalıdır. Ən sonda isə gələcək jurnalistlərimiz Mətbuat Şurasının sədri, hörmətli Əflatun müəllimin 1988-ci ildə Saatlı pambıqçılarından aldığı intervü ilə 1989-cu ildə ağızdan çıxan Güloğlan müəllimə həsr etdiyi oçerkin məzmunu, stilistika, sintaksis, orfoqrafik, leksik, frazeoloji, lirik, pasifist, postmodernist analizini verməyi, müqayisəli təhlilini aparmağı və həmin yazıların partiyanın 27-ci qurultayının qarşıya qoyduğu vəzifələrə nə dərəcədə uyğun gəldiyini müəyyən etməlidirlər. (Burada oxucular üçün su fasiləsi elan edilir - müəllif). Həmçinin, YAP-ın 5-ci qurultayından doğan gələcək prinsiplərimizi də gözüne qatıb vermək məsləhətdir.

Elə ki bunların hamısı yerinə yetdi, adam artıq jurnalistikadan qabiliyyət imtahanı vermiş sayılır... Az qala yadımdan çıxmışdı, bizdə təkə banklara yeni baş direktor qoyulmasında deyil, kosmosa peyk uçurtmaqda da artım yaranırdır. Deyir 3-cü peykimiz bir azdan uçacaqdır. Ermənilərdə hələ bir dəne də peyk yoxdur, bizim isə üçüncüsü uçur. Bu da onu göstərir ki, biz yerdə müvəqqəti itirdiyimiz ərazilərin göylərdə əvəzini çıxırıq. Öz aramızdır, qara torpaq hara, mavi, ulduzlu göylər hara... Daha yüksək dəyərlərlə yaşamaq lazımdır. Ancaq bu peyklərdən yüngülvari xeyrimiz də olsa pis olmazdı, çünki hər dəfə neçə yüz milyon bu qurğulara gedir, lakin büdcəmizə hansı xeyir gəlir, rəhbərin, internetin, kommunikasiyaların inkişafında nə qazanırıq - bunu bilən yoxdur. Qurğulara kiçikdir, yoxsa xahiş edərdik hər peykə bir deputat qoyub uçurtsunlar, canımız qurtarsın.

Jurnalistlərin qabiliyyət imtahanı üçün vacib şərtlərdən biri də köhnə xəbəri təzə kimi sırımaqdır. Keçən həftə özüm şahidi oldum, bir sayt yazmışdı ki, filan dövlət idarəsinin tərkibində (yalanı tirajlamaq istəmirəm, o üzündən idarənin adını yazmıram) təzə qurum yaradılıb. Sonra bunu başqa bir-iki sayt da yaydı. Təsədüfən həmin idarənin işçisi yanımda idi, ona bu haqda dedim. Təəccübləndi. Sən demə, bu qurumu düz 1 il qabaq yaradıblar. Hadisə çox güman belə çərəyan edir: hansısa saytın müxbiri internet-serfinq yaparkən dövlət idarələrinin saytlarında da gəzişir, bu zaman qarşısına çıxan xəbərləri tarixinə baxmadan kopyalayır. Vəssalam. Çox güman, həmin "yeni qurumu" biz növbəti illərdə bir neçə dəfə təzədən "yaradacağıq". Sonra da deyirlər guya jurnalistika zəifdir. Hər il təzə idarə yaradırsın, bəyənmişiniz.

Ermənistanla Rusiya əleyhinə ritorika səngimək əvəzinə, hər gün daha da güclənəkdədir. Özünün 100 günlükünə hazırlaşan (17 avqust) baş nazir Nikol Paşinyan nə qədər bəyan eləsə də ki, Rusiya Ermənistanın strateji müttəfiqi kimi qalacaq, reallıqlar, o sırada hökumətin nəzarətindəki elektron və yazılı KİV-lərdə artan anti-Rusiya çıxışları və yazılar bunun əksini deyir. Paşinyanın səmimiyyəti ciddi şəkildə şübhə altına düşür.

Kremlə isə onsuz da yeni erməni hökumətinə şübhəli nəzərlərlə baxırlar. Xüsusən də Moskvanın iki sadıq adamına və sifir daşıyanına - sabiq prezident Robert Köçeryan və Putinin layihəsi olan KTMT-nin baş katibi Yuri Xaçaturova qarşı cinayət işinin açılması, Köçeryanın həbsi, general Xaçaturovun isə pul girovu qarşılığında müvəqqəti azadlığa buraxılmasından sonra Moskva sanki ayılıb. Müşahidəçilər bu "ayılma"nın ardınca Putinin Ermənistanla qarşı real və praktik addımları atacağını təxmin edirlər.

Aydındır ki, Moskvanın mümkün sürprizləri ən çox hakimiyyəti və ona yaxın çevrələri narahat edir. Erməni mediasında gedən yazılardan Rusiyaya münasibətdə ictimai-siyasi rəyin nə yerdə olduğu barədə müəyyən qənaətlər yaranır. Əsas qənaət budur ki, nankor ermənilər Rusiyadan həm qorxur, həm də onu qorxutmaq, şantaj etmək istəyirlər...

"Rusiya yalnız güc dilini anlayır. Bu gücü də Qərbi nümayiş etdirməlidir ki, Ermənistanın çox özünü xilas eləsin". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə armenianreport.com-da dünən getmiş baş məqalədə deyilir.

Məqalədə Rusiyanın Ukraynada illərdir apardığı "hibrid müharibə"yə də toxunulur. "Rusiya öz vətəndaşları üçün normal həyat təmin etməyi bacarmayan, lakin özündən zəiflərin hamısını necə yaşamağa öyrətməyə çalışan qanlı imperiyadır. Belə bir imperiya ilə həqiqətən də müstəsna olaraq, silah və sanksiya dili ilə danışmaq olar. Əminlik ki, gec-tez Moskva Ermənistanla qarşı da "hibrid müharibəsi"ne başlamaq qərarı verəcək. Əslində bu müharibə artıq başlayıb", - deyir müəllif qeyd edir.

Yazıda daha sonra Rusiyanın Ermənistanla törətdiyi "cinayət əməlləri"ne işarə ilə deyilir: "Kreml 2008-ci ilin 1-2 mart hadisələrinin və parlamentdəki 1999-cu il terror aktının təhqiqatının gedişinə müdaxilə etməyə,

Ermənistanın yeni təlaşı - Kremlin "hibrid müharibəsi"

İrəvan üçün geri sayım başlayır; düşmən ölkə Moskvaya qarşı duruş gətirmək üçün Qərbdən imdad diləyir; **erməni nəşri:** "Bu, həm də Qərbin özünə lazımdır, çünki..."

bu dəhşətli cinayətlərdə Rusiyanın rolundan danışa biləcək öz əlahtılarını xilas etməyə çalışır. Biz artıq görürük ki, 40-dan çox deputat necə Robert Köçeryana qahmar çıxır. Bütün bunlar şübhəsiz ki, Rusiyanın Ermənistanla qarşı "hibrid müharibəsi"nin elementləridir. Budur, artıq Kremlin kağızda yazdığını oxuyurmuş kimi Konstantin Zatulini də (Rusiya Dövlət Dumasının komitə sədri - red.) əleyhimizə danışmağa başlayıb - hansı Zatulini ki, biz yanlış olaraq "Ermənistanın dostu" adlandırırıq".

"Artıq derk eləmək lazımdır ki, Rusiya dostluq eləməyi bacarmır. O, qurucu ola bilmir. Rusiya yalnız dağıtmağı bilir - öz evində, yad evlərdə. Gürcüstanda, Ukraynada belə olub. Eyni şeyi Kreml bizə qarşı planlaşdırır. Bu xüsusda yerli ekspertlərin "Rusiyanı anlamaq və eşitmək lazımdır" sözləri riyakarlıqdan və axmaqlıqdan başqa bir şey deyil. Rusiya yalnız güc dilini anlayır. Bu gücü də Qərb nümayiş etdirməlidir ki, Ermənistanın çox özünü xilas eləsin. Çünki sabah Rusiya susmağa ümid edənlərin hamısına "hibrid müharibəsi"ni sırıyacaq", - deyir məqalədə bildirilir.

Əlbəttə ki, Rusiya sarıdan Ermənistanla yaşanan və get-gədə güclənən təlaş əsaslıdır. Lakin Ermənistanla qarşı Kremlin "hibrid savaşı"

Ukrayna və Gürcüstandakına bənzəməz. Yeni bu savaş daha sət, daha amansız xarakter daşıyacaq. Ona görə ki, Qərbin, Avropanın birbaşa dəstəyini alan və ərazisində heç bir qanuni rus bazası olmayan Ukrayna və Gürcüstandan fərqli olaraq, Ermənistan Kremlin, faktiki, hərbi qalasıdır, Rusiyanın ovqununu içindədir.

Başqa mühüm özəllik: Ermənistanın özü də Rusiya kimi işğalçıdır, onunla işğal ortaqdır. İrəvan Azərbaycan torpaqlarını müstəsna olaraq, Rusiyanın hesabına işğal edib və Rusiyanın arxasında gizlənərək də işğal rejimini davam etdirir. Amma indi belə çıxır ki, Paşinyan iqtidarı həm işğal altındakı əraziləri, Qarabağı özündə saxlamaq, həm də Rusiya ilə yolları ayırmaq istəyir. Bunların ikisi isə eyni vaxta mümkün deyil.

Erməniləri ən çox təlaşlandıran da budur - qərbyönlü kurs onlara Qarabağdan vaz keçmək hesabına başa gələ bilər. Odu ki, hiyləgərcəsinə Qərbdən imdad diləyir, "Rusiyanı siz neytrallaşdırın", - deyir car çəkirlər. Qərbin isə belə lüksü yoxdur, olmayacaq. Ona hələlik Gürcüstan və Ukrayna yətər. Yəni ilk növbədə erməni xalqının özü Rusiya əsarətinə qarşı çıxmalıdır - bütün nəticələri ilə birgə.

İkinci yandan, Rusiya Ukrayna və Gürcüstandan özünə müəyyən dərslər

götürüb. Ayrı sözlə, Ermənistanla o, daha "səliqəli", "daha az fəsadlı", "daha sürətli" işləyəcək. Bura içəridən "5-ci kolon"u hərəkətə gətirmək və "hibrid müharibəsi" də daxildir (bir ölkəyə qarşı iqtisadi, hərbi və texnoloji üstünlüklərdən istifadə edilərək, iqtisadi, informasiya və mənəvi sahələrdə aparılan virtual müharibə - red.)

Şübhəsiz ki, Ermənistanın Rusiyanın təsir dairəsindən uzaqlaşması Azərbaycanın strateji maraqlarına cavab verir. Ancaq problem ondadır ki, Paşinyan iqtidarı Qarabağ məsələsində Rusiyanı, sadəcə, Qərblə əvəzləmək istəyir - yəni bu dəfə Qərbi özünə işğal ortağı eləməyə çalışır, Qərbə məhz işğal altındakı Azərbaycan torpaqları ilə birgə sığınmaq istəyir.

Bu xüsusda Ermənistanla 8 may "məxməri inqilabı"ndan sonra yaşananlar və gözləntilər açıq-aşkar qərbyönlü kurs götürmüş Ukrayna və Gürcüstandakı proseslərə nə qədər bənzərsə də, ortada böyük fərq var. Bunun da başında hara kurs götürməsindən asılı olmayaraq Ermənistanın keçmiş və indiki rəhbərlərinin Qarabağ məsələsinin, işğal faktının girovu olmasıdır. Demək, yekun nəticə bununla birbaşa bağlı olacaq -

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Avqustun 1-dən etibarən Gürcüstanda başlayan NATO və Alyansın tərəfdaşlarının çoxmillətli hərbi təlimləri - "Noble Partner 2018" daha bir həftə davam edəcək. Xatırladaq ki, təlimlərdə 13 ölkədən (Gürcüstan, Azərbaycan, ABŞ, Böyük Britaniya, Almaniya, Estoniya, Fransa, Litva, Polşa, Norveç, Türkiyə, Ukrayna və Ermənistan) 3 minə yaxın hərbiçisi iştirak edir.

NATO təlimlərindən bir gün sonra Rusiyanın işğal altındakı Abxaziya ərazisində hərbi təlimlərə başlaması alyansa cavab kimi qiymətləndirilir. Düzdür, hələlik bu güc nümayişi hər hansı ağır nəticələrə səbəb olmayıb. Ancaq paralel olaraq Rusiya rəhbərliyinin təhdid dili ilə danışması diqqət çəkir.

Rusiya baş naziri Dmitri Medvedyevin yaxın günlərdə "Kommersant" radiosunda yayımlanacaq müsahibəsində təhdidlər yer alıb.

Medvedyev deyib ki, Gürcüstanın NATO-ya üzvlüyü katastrofik nəticələrə səbəb ola bilər (axar.az). O, NATO-nun niyə belə dəhşətli konfliktdə getmək istədiyini anlamadığını bildirib.

Qeyd edək ki, məhz Medvedyevin hakimiyyəti dövründə (2008-ci ilin avqustunda-red.) Rusiya ilə Gürcüstan arasında müharibə baş verib.

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Mariya Zaxarova isə təkcə Tiflisi hədələməyib. Diplomat Gürcüstanda NATO-nun keçirəcəyi "Noble Partner" (Layihəli tərəfdaş) təlimlərinə etirazını bildirib. "Ria Novosti"-nin məlumatına görə, M.Zaxarova deyib ki, Qara dəniz bölgəsində keçiriləcək təlimlər təhlükəsizliyin möhkəmlənməsinə xidmət etməyəcək: "Biz bununla razılığa bilmərik. Çünki təlimlərin əsas məqsədi Abxaziya, Cənubi Osetiya və Rusiyaya qarşı güc nümayişidir. Gürcüstanla qonşu ölkələrin də müxtəlif səbəblərlə həmin təlimlərə cəlb edilməsi təəssüf hissi doğurur". Zaxarova stabilliyin tank və vertolyotlarla deyil, konstruktiv dialoqla qurulduğunu da xatırladı.

Bütün bunlar şimal qonşumuzun Cənubi Qafqaz ölkələrində keçirilən NATO təlimlərinə sakit yanaşmayacağı barədə ehtimalları tam doğrultdu. Xatırladaq ki, NATO-nun çoxmillətli "Noble Partner" ("Layihəli tərəfdaş") hərbi təlimləri Gürcüstanda sayca dördüncü dəfədir ki, keçirilir. Keçən il məhz Putinin xəbərdarlığından sonra Ermənistan rəhbərliyi son anda bu təlimlərdən imtina etsə də, bu dəfə Paşinyanın hökuməti geri çəkilmədi. Ekspertlər də hesab edirlər ki, Zaxarovanın xəbərdarlığı daha çox Ermənistanı yönəlib. Çünki balanslı siyasət yürüdən Azərbaycanın NATO təlimlərində iştirak etməyəcəyi barədə Rusiya qarşısında hansısa öhdəçiliyi yoxdur.

Düzdür, Rusiya ilə NATO arasında hərbi qarşıdurma real deyil. Amma NATO-nun hərbi kontingentinə qarşı Rusiyanın separatçı Abxaziya bölgəsindəki qoşunlarını heyəcan siqnalı ilə poliqonlara yeritməsi də sadə məsələ deyil. Cənub Hərbi Dairəsinin yaydığı məlumat əsasında, Rusiya ordusunun 2.5 mindən çox hərbi qulluqçusu və 600-dən çox silah vahidi, hərbi

NATO-nun təlimlərinə Moskvadan sərt reaksiyalar-Cənubi Qafqaz uğrunda mübarizə qızıqır

Uzeyir Cəfərov: "Putin-Medvedyev cütlüyünün nə deməsindən, nə etməsindən asılı olmayaraq, Gürcüstan inamla alyansa üzvlüyə doğru gedir"

Elxan Şahinoğlu: "Rusiyanın xəbərdarlığının Ermənistanı aidiyyəti var, ağa nökrinə irad tutur"

texnikası, o cümlədən Qara dəniz donanmasının dəniz piyadaları, motoatıcı bölmələr irimiqyaslı təlimlərə başlayıblar. Təlimlərdə şərti düşmənin desantının neytrallaşdırılması, həmlə və əks həmlə əməliyyatları sınaqdan keçirilir. Analitiklər şübhə etmir ki, Rusiya ordusunun Abxaziyada başladığı təlimlər NATO təlimlərinə cavabdır. "Noble Partner-2018" təlimlərində isə 1300 gürcü və 1170 Amerika əsgəri, habelə NATO-nun səkkiz ölkəsindən daha bir neçə yüz hərbiçisi iştirak edir.

Ehtiyatda olan polkovnik-leytenant, hərbi ekspert Uzeyir Cəfərov "Yeni Müsavat"a dedi ki, avqustun 1-dən etibarən Gürcüstanda NATO-nun çoxmillətli "Noble Partner" ("Layihəli tərəfdaş") hərbi təlimləri uğurla davam edir: "Alyansın Cənubi Qafqazda ənənə halını almış və sayca dördüncü təlimləri Rusiya tərəfindən hələ də geniş şəkildə həm müzakirə olunur, həm də qıvcıq, narazılıqla dolu bəyanatlarla, münasibətlərlə müşayiət olunur. Ancaq bütün bunlara baxmayaraq, alyans öz təlimlərini təsdiq edilmiş plan üzrə da-

vam etdirir, artıq yarı mərhələsi keçilmiş təlimlərdə əldə edilmiş nailiyyətlər müzakirə olunur, buraxılan səhvlərin gələcəkdə təkrar olunmaması üçün konkret tapşırıqlar verilir. Bu arada çox böyük narahatçılıq keçirən Rusiya Federasiyasının siyasi-hərbi rəhbərliyi də Cənub Federal Hərbi Dairəsinin əsgər və zabitlərinin iştirakı ilə təlimlərini praktiki mərhələdə davam edirlər". **NATO təlimlərində iştirak edən Azərbaycan kontingentinə gəldikdə, Ü.Cəfərov işlərin qaydasında olduğunu bildirdi:** "Təlimlərlə bağlı Gürcüstan Müdafiə Nazirliyində xidmətdə olan dostlarımızdan əldə etdiyimiz məlumata görə, təlimlərdə hələ ki hər hansı ciddi narahatlıq doğuran hal olmayıb. Bu arada Azərbaycan ordusundan təlimlərə qatılan şəxsi heyət də özünü müsbət tərəfdən göstərməkdə davam edir. Hərbiçilərimiz müxtəlif ölkələrdən olan hərbi mütəxəssislərlə yanaşı verilən tapşırıqları ustalıqla yerinə yetirməklə yanaşı, bundan əvvəlki illərdə əldə etdikləri bilik və bacarıqlardan da məharətlə istifadə edirlər. Sözsüz ki, belə mütəbər təlimlərdə əldə edilən təcrübə

Azərbaycan ordusunun şəxsi heyəti üçün çox böyük təcrübə rolunu oynayır. Zabitlərimiz NATO tələbləri çərçivəsində əsgərlərin hazırlıqlarını həm qiymətləndirir, həm də onlara daha müasir döyüş təcrübəsini aşılamaqda yardımçı olurlar". **Hərbi ekspert dedi ki, bu arada NATO təlimlərinə ev sahibliyi edən Gürcüstanla bağlı Rusiya tərəfinin növbəti, bir növ şantaj xarakterli bəyanatını Rusiya Baş naziri Dmitri Medvedyev "Kommersant" radiosunda yayımlanacaq müsahibəsində xüsusi olaraq dilə gətirib:** "Hiss olunur ki, bizim üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edən Gürcüstan Respublikasının Şimali Alyansa üzvlük məsələsi şimal qonşumuzla rahatlıq vermir. Şəxsi fikrim də olsa, qeyd edirik ki, NATO üçün Tiflisin NATO-ya qəbul məsələsi artıq həll olunmuş və yaxın vaxtlarda reallaşacaq bir məsələdir. Odur ki, Putin-Medvedyev cütlüyünün nə deməsindən, nə etməsindən asılı olmayaraq, Gürcüstan inamla alyansa üzvlüyə doğru gedir və bu məsələdə onlar üçün geriye addım olmayacaq. Regiondakı proseslər sürətlə o qədər də Rusiya üçün

xoşagələn məcrada davam etmir və etməyəcək. Artıq təlimlərin xeyli hissəsi geridə qalıb, amma Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Mariya Zaxarova hələ də təlimlərə etirazını davam etdirir. Heç nə deyisən deyil. NATO sıradan bir siyasi-hərbi təşkilat deyil, dünyanın aparıcı güc vasitəsidir. Ona görə də Rusiya tərəfinin "stabilliyin tank və vertolyotlarla deyil, konstruktiv dialoqla qurulduğunu" qeyd etməsi də onların sözlərinin elə havada qalacağına bir sübutdur. Bu yaxınlarda Finlandiyada baş tutmuş Tramp-Putin görüşündən sonra da tərəflər arasında münasibətlər yumşalmağa əvəzinə günbəgün daha da gərginləşməyə doğru gedir. NATO-nun indiki şərait və şərtlər daxilində Rusiyaya hər hansı güzəşt edəcəyi-

ni adlı NATO təlimlərində iştirakına qərar vermişdi. O, belə bir qərar veribsə, Nikol Paşinyan niyə NATO təlimlərindən imtina etməli idi?"

Ekspertə görə, ikinci sualın cavabı isə budur ki, Ermənistan NATO təlimlərində iştirak etdiyi halda Azərbaycanın bu təlimlərdən kənar qalması məntiqli olmaz: "Ötən il qatılmışdıq. Bunun səhv olduğunu ötən il yazmışdım. Bu dəfə doğru qərar verdik. Biz Rusiyadan Ermənistan qədər asılı deyilik. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının da üzvü deyilik ki, Moskva İrəvan kimi Bakıya da açıq irad tuta bilsin. O ki qaldı erməni və azərbaycanlı hərbiçilərin təlimlərdə birgə iştirakına, bu həqiqətən suallar doğursa da, NATO rəhbərliyi də işini bilir. Vacib deyil ki, bir-biri ilə mü-

haribə şəraitində olan ölkənin hərbiçiləri eyni hərbi planlamada yer alsınlar, hər halda, aralarında məsafə saxlanılır".

Ekspert hesab edir ki, Ermənistanın NATO təlimlərində iştirakı Azərbaycanın xeyrinədir: "Çünki bu, birincisi, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının NATO-dan geri qaldığını göstərir və ikincisi, Rusiyanın Ermənistanı inamını azaldır. Digər tərəfdən, NATO-nun Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü birmənalı dəstəkləyən təşkilat olduğunu da unutmaq lazımdır".

Politoloqun fikrincə, NATO ilə bağlı Rusiyanın xəbərdarlığının Azərbaycan üçün əhəmiyyəti yoxdur: "Azərbaycanın Rusiya qarşısında öhdəliyi yoxdur ki, hansısa ölkə və hərbi qurumla əməkdaşlıq etməyəcək. Rusiyanın xəbərdarlığının Ermənistanı aidiyyəti var. Çünki Ermənistan tam mənada Rusiyadan asılıdır. Ona görə də ağa nökrinə irad tutur".

"Ümid edirik ki, Gürcüstan 2021-ci ilə qədər NATO-ya daxil olacaq". Bunu isə bir müddət öncə Gürcüstanın baş naziri Georgi Kvirikaşvili demişdi. O qeyd etmişdi ki, NATO-ya üzvlük ölkənin təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsi üçün vacibdir: "Gürcüstan Avropa və Avroatlantik əməkdaşlığa üzv olmaq üçün hər gün çalışır". Əvvəllər Gürcüstanın alyansa daxil olacağı bildirilsə də, dəqiq vaxt göstərilirdi. Güman ki, Rusiyanın hərəkatə gətirən həm də Tiflisin NATO ilə bağlı hədəfini açıq şəkildə elan etməsidir. Ancaq Kreml həm də ondan narahatdır ki, Gürcüstanın ardınca Cənubi Qafqazın digər ölkələri də alyansa üz tuta bilər. Görünən budur ki, Cənubi Qafqaz uğrunda mübarizə qızıqır. Rusiya bölgəni əldən vermək istəmir, Gürcüstanı daxil olmuş Qərb isə ısrarla regionda möhkəmlənməyə çalışır..."

□ **Elşad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Xəbər verildiyi kimi, azərbaycanlı həkim Mehriban Əlizadə Nigerdə anadangəlmə görmə qabiliyyəti olmayan 25 yaşlı Xədicə Şəfahətin gözlərini açdı. Həkim Xədicə Şəfahətə tibbi müayinə zamanı tanış olublar. Öz gözlərindən ümidlərini itirmiş Xədicə oftalmoloqa övladının gözlərini müayinə etdirmək üçün gəlmiş.

Bu zaman azərbaycanlı həkim Xədicənin gözlərində mirvari suyu olduğunu sezib. Məlum olub ki, Xədicə Şəfahət anadan kataraktla doğulub və 25 ildir görmür. Övladını, həyat yoldaşını, hətta öz üzünü görməyən qadını Mehriban Əlizadə əməliyyat edib. Uğurlu əməliyyatın sabahı gözləri sarğıdan açılan Xədicə ilk dəfə güzgüdə özünü görüb.

Xədicəni gözlərinin nuruna qovuşduran azərbaycanlı həkim Niger səfəri haqda feysbuk hesabında bunları yazıb: "Getdiyimiz yer haqqında qısa da olsa məlumatım vardı. Orada çox çətin şəraitdə - aclıq, çarəsizlik içində yaşayan insanlar bizi gözləyirdi. Aqüidə göz həkimi demək olar, yoxdur, başqa tibbi xidmətlər isə yox səviyyəsinədir. Orada "uşağımı bir gün öncə yedirdim" deyən anaya nə yedirdiyini soruşanda verdiyi cavab "bir neçə damla limon suyu" olur. O torpaqlara ayaq basdığımız zaman insanların sevinc dolu baxışlarını və qışqırıqlarını ömür boyu unutmayaçağam. Bu xeyirxah işdə maddi dəstək olan iş adamlarına, hər cür çətinliklərə baxmayaraq ora gedən hər bir kəsə təşəkkür edirəm! Şükürlər olsun ki, bu mübarək işdə bir az da olsa, faydalı olduq".

Xədicənin əməliyyatına gəlincə, cərrah bunları deyib: "Mən Xədicənin qəribə baxışları olduğunu sezdirdim. Diqqət etdiyimdə gözlərində ağ katarakt olduğunu gördüm. Xəstəni dərhal əməliyyata götürərək gözlərinə linza qoyduq. Bir gün sonra gözlərini açıqda gürsüz şəkildə dünyanı, övladını görə bildi. Ətrafına qəribə baxışlarla baxıb ağladı. Gözlərini açıqda necə gülcəyini bilmirdi. Bu qədr həyəcanlı olması bizi çox duyğulandırdı. Onunla şəkil çəkdirərək gülməsinə nail olduq. Əslində bir insan üçün bundan böyük xoşbəxtlik yoxdur".

Məlumat üçün bildirik ki, Nigerə səfər edən könüllü həkim

Afrikalılara yardım etmiş azərbaycanlı həkimlər

Uroloq-cərrah Vasif İsmayıl Afrikaya səfər tarixçəsindən və iş təcrübəsindən danışır

qrupu 635 katarakt əməliyyatı, 1523 göz müayinəsi, 1118 diş müayinəsi, 3403 terapevtik müayinə, o cümlədən 1000 körpənin müayinəsi, 400 ultrasəs müayinəsi həyata keçirib.

Bir neçə il əvvəl tanınmış uroloq-cərrah Vasif İsmayıl da yardım məqsədilə Afrikaya səfər etmiş həkimlərdəndir. Avropa Uroloqlar Cəmiyyətinin və

Avrasiya Robotik və Laparoskopik Cərrahiyyəsi Dərnəyinin xətti ilə Afrikaya gedən V.İsmayıl Afrikanın iki ölkəsində olub: "Biz ora kurs verməyə getmişdik. Afrikada ümumilikdə bir həftə qaldıq. 2 gün oradakı həkimlərə laparoskopik əməliyyatları öyrətdik, 2 gün də onların təşkil etdiyi konfransda olduq. Avropa Uroloqlar Cəmiyyəti və Avrasiya

Robotik və Laparoskopik Urologiya Cərrahiyyəsi Dərnəyinin başında professor Yaşar Özgök dayanır. Bu kursları o verir. Səfər çərçivəsində Afrikanın iki ölkəsində - Sudan və Nigeriyada olduq. Getməzdən əvvəl sarı qızdırma peyvəndi vururdum. Bu, malyariya kimi xəstəlikdir. Öldürücüdür. Təyyarədən düşən kimi pasportdan əvvəl vak-

sin olunmanız haqda sənədi yoxlayırlar. Vaksın sənədiniz olmasa, ölkəyə buraxmırlar".

V.İsmayıl Kalabarı təhlükələrindən danışır: "Bu kursları Avropa ölkələrində də verməşəm, amma afrikalılar avropalılardan daha tez qavrayırdı. Onlara bir-iki texnika göstərdim, onlar o texnikanı beş dəqiqə ərzində mənədən yaxşı eləməyə

başladılar. Çox bacarıqlı, istiqanlı idilər. Amma çox təhlükəli yerdir. Küçədə rahat gəzmək olmur. Ağ adamın yanında mütləq bir yerli olmalıdır. Uşaq pornoqrafiyasının, uşaq cinsi istismarının dəhşət yayıldığı yerdir. Kalabarda bizim hotelin ətrafında 10-12 yaşlarında qız uşaqlarını vitrinə düzmüşdülər. Qaldığımız hoteli Nigeriyanın Herbi Dəniz Qüvvələri qoruyurdu. Adamların əlində zenit tüfəngləri vardı. Hoteli qumbaraatanla qoruyurdular. Orada olduğumuz müddətdə yanımızda atışma oldu, iki nəfəri öldürdülər. Ona görə də hoteldən kənara çıxa bilmirdik. Xəstəxanaya bizi xüsusi maşınla aparırdılar. Yeməyimizi hoteldə yeyirdik. Ən böyük problemi-miz o oldu ki, biz onların yeməyini yeyə bilmədik. Mən özümü daşdan yumşaq nə varsa, yeyən sayıram, amma Afrikada yemək yeyə bilmədim. Onların həttə düyüsünü belə yemək olmur. Yeməklərindən qəribə qoxu gəlirdi. Sonralar başa düşdüm ki, ora gedənlər ancaq yer fıstığı yeyirlər, ya da qısa müddətə gediblərse, özləri ilə hazır yemək aparırlar. Nigeriyada livanlılar çox aktivdirlər. Eşitdiyimə görə, livanlıların Kalabarda iki restoranı var. Təhlükəsizlik məsələsinə görə hoteldən kənara çıxmağa icazə vermədilər. Çünki bizim kənarda yeməyə getməyimiz üçün ayrıca maşın, qoruma verməli idilər. Orada xüsusi qorumanın bir günü 260 dollar idi. Əgər avtobusda onların öz adamı olmasaydı, hər an hücum edə bilərdilər. Avtobusda öndə onlar, arxada biz otururuq. Gəndə təhlükə haqda məlumatım vardı, amma bu qədər olacağını bilmirdim. Bununla belə, yə-nə getmək istəyirəm. Şəhəri gəzə bilmədim. Eşitdiyimə görə, ağ adam yanında yerli bir nəfər olsa, şəhəri gəzə biləmiş. Amma gərə eynində nimdaş paltar ola, üstündə bahalı heç nə, çantan olmaya. Həm də bir az qalandan sonra gözləri də öyrəşir, dəymirlər. Amma maraqlı şəhərdir. Cəmiyyətin necə millət olmağa doğru getdiyini gözle görmək olur. Orada insan canının heç bir qiyməti yoxdur. Adamın birini yolda maşın vurub, qurd-quş meyitini yeyib dağıdıb. Adami kimsə basdırmadı, heç kəs də axtarmadı..."

Q Ləman MUSTAFAQIZI, "Yeni Müsavat"

Sığorta şirkətlərinin bağladığı yollar: qanuna niyə əməl edilmir?

Ekspert: "Digər ölkələrdə Azərbaycandakı mexanizm mövcud deyil"

Bakıda xüsusilə pik saatlarda tez-tez yol qəzalarının şahidi olur. Yol qəzası sonrası əksər hallarda yolun hərəkət hissəsində kaos yaşanır. Yaranan uzun tıxaclar bəzən saatlarla çalınır və yoldakı hərəkət iflic duruma düşür. Buna səbəb isə çox zaman sürücülərin sığorta şirkətinin əməkdaşlarını gözləməsi olur.

Belə ki, hadisə baş verdikdən sonra Əraziyə Dövlət Yol Polisi əməkdaşları gəlib, müvafiq rəy yazırlar. Lakin qəza törətmiş avtomobillər bu prosesdən sonra ərazidən uzaqlaşdırılmır. Çünki sığorta şirkətləri şərt qoyurlar ki, qəza baş verəndən sonra onların əməkdaşları gələne qədər avtomobillər yerindən tərpənilməz. Bəzən sığorta şirkətinin əməkdaşlarının hadisə yerinə gəlməsi bir saatdan çox vaxt alır. Nəticədə bu müddət ərzində yolda hərəkətdə olan digər sürücülər çətin anlar yaşayırlar.

"Yeni Müsavat"a danışan nəqliyyat eksperti İlqar Hüseynov bildirib ki, bu cür mexanizm yalnız Azərbaycanda mövcuddur: "Bütün qəzalarla bağlı yol polisinin xüsusi nəzarət və ko-

missiyası əsasında verilən rəy əsas götürülür. Yeni qəzanın hansı sürücü tərəfindən, hansı şəraitdə baş verməsi ilə bağlı ekspertiza rəyini yol polisi verir. Qəza baş verən zaman yol polisinin əməkdaşları gəlib qəza anını çəkib, ölçmələr aparıb yekunda məntiqi rəyə gəlirlər. Bu rəyde qəzanı hansı sürücünün törətməsi, hansı şəraitdə hadisənin baş verməsi qeyd olunur. Bütün bu prosesdən sonra isə avtomobillər yoldan çıxarılmalıdır. Sığorta şirkəti də gəlib, istənilən səviyyəli bir ərazidə avtomobillə dəyən ziyanı müəyyənləşdirə bilər. Çünki artıq ortada yol polisi əməkdaşlarının qəza ilə bağlı rəyi var. Yeni qəzanın hansı şəraitdə və kim tərəfindən törədilməsi ilə bağlı olan faktorlar sığorta şir-

kəti üçün o halda əsas götürülə bilər ki, onlar dəyən zərər hansı avtomobillə ödəyəcəklərini aydınlaşdırırlar. Əgər avtomobilin sığortası varsa, istənilən halda və şəraitdə qəzaya düşmüş avtomobilin sürücüsünə müvafiq vəsait ödənilməlidir. Yox, icbari sığortadan söhbət gədirsə, bu zaman ikinci zərərçəkmiş şəxsə

dəymiş zərər ödənilməlidir. Sığorta şirkəti yalnız avtomobilə dəymiş zərəri hesablayır. Onların əməkdaşlıq etdikləri xüsusi avtoservisler var. Həmin avtoservislərdən mütəxəssislər gəlib, nəqliyyat vasitəsinə dəyən zərəri hesablayırlar və sığorta şirkətinə bununla bağlı məlumat veririlər. Daha burada maşının

yolda qalması və ya başqa yere aparılması əhəmiyyət kəsb etmir. Avtomobilə ziyan dəyibsə, bu, hesablanmalı və ödənilməlidir".

Ekspert bildirib ki, sığorta şirkətləri əslində bu cür addımları başqa məqsədlər üçün atırlar:

"Əslində məsələnin mahiyyətində o dayanır ki, onlar ödənişi etməsinlər. Ona görə də bildirişlər ki, niyə maşını tərpətmisən, niyə qəza yerindən uzaqlaşdırmısan və sairə. Bunlar anlamırlar ki, kiçik bir qəzaya görə bəzən yüzlərlə insanın rahatlığı pozulur. Biz Amerikada nəqliyyat təhlükəsizliyi ilə bağlı təcrübə keçmişik və belə bir halın şahidi olmamışam. Əgər yol qəzası varsa, dövlət yol polisi gəlir, yaxınlaşır qəzanın səbəblərini araşdırır. Hansı sürücünün günahkar olması müəyyənləşir və nəqliyyat vasitəsi xüsusi evakuasiya üçün nəzərdə tutulan yerlərə çəkilir. Bundan sonra isə sığorta şirkəti gəlib, hesablamalar aparır və müqavilə əsasında

vəsaiti ödəyir. Orada sığorta şirkətinin əməkdaşı tələb etmir ki, avtomobil məhz qəza yerində dayanmalıdır. Sürücünün əgər fiziki-psixoloji halı ilə bağlı problem varsa, onunla da əlaqədar xəstəxana və ya digər müvafiq səhiyyə mərkəzlərində rəy verilir. Ola bilər ki, sürücü alkoqolludur, ancaq qəzanın baş vermə halından görünür onun avtomobilini arxadan vurublar. Bizdə belə bir hal var ki, avtomobil arxadan vurulubsa, vuran şəxs günahkardır. Ancaq ola bilər ki, qarşıdakı sərxoş vəziyyətdə olub və qəfil ayləci basıb və arxadan gələn avtomobil də ona çırpılıb. Ona görə də yol polisi bütün bunları dəqiqliyi ilə nəzərə alır və aradakı məsafəni ölçür. Bütün bunlar rəyde qeyd olunubsa, avtomobil nə üçün yolda qaldıqda qalmalıdır".

Sığorta şirkətləri ilə əlaqə saxladığımızda onlar bildirdilər ki, əgər ərazidə kamera yoxdursa, qəza sonrası sürücü avtomobil hadisə yerindən kənarlaşdırılsın, dəymiş zərəri ödəmirlər. Lakin "Yol hərəkəti haqqında" Qanunun 37-ci maddəsinin, 4-cü bəndinə görə, sürücü başqa nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti qeyri-mümkün olduqda, yolun hərəkət hissəsini boşaltmalıdır.

Q Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ermənistan-Rusiya münasibətlərində gərginlik artıqca düşmən ölkədə müharibə təlaş da böyüyür. Erməni ictimai-siyasi rəyində narahatlıq var ki, Moskva "ipə-sapa" yatmayan Nikol Paşinyan iqtidarını ram eləmək üçün günün birində Azərbaycana müharibə rüsxəti verə bilər.

Əslində belə bir təlaş əsaslıdır. Hərçənd, Moskva Qarabağ münaqişəsi zonasında müharibədə maraqlı deyil. Lakin əksər analitiklərə, o sırada rusiyalı ekspertlərə görə, fors-major vəziyyətdə Kreml Bakıya lokal hərbi əməliyyat üçün "dobro" verə də bilər. Xüsusən də əməliyyatlardan ötrü ən əlverişli sayılan və hələ ki davam edən yay-payız dönmündə bu ehtimal yüksək olaraq qalır.

"Qarabağda müharibə avqustun və sentyabrın istənilən günündə başlaya bilər". Az önce bunu "Helsinki təşəbbüsü-92"-nin Dağlıq Qarabağ komitəsinin koordinatoru Karen Ohancyan özünün facebook səhifəsində yazıb (virtualaz.org). "Azərbaycan tərəfindən Qarabağla və Ermənistanla sərhəd boyunca baş verən hər şey irimiqyaslı hərbi

hərəkətlərin başlanğıcına hazırlıqdır, hansı ki, artıq avqustda və ya sentyabrda hökmən başlaya bilər", - deyər Ohancyan iddia edib.

"Görünür, Azərbaycanda müharibəyə futbol üzrə dünya çempionatı dövründə və ya ondan dərhal sonra başlamaq niyyətləri olub. Amma Mingəçevir İES-də qəza, Gəncədə baş verən hadisələr Azərbaycanın, Türkiyənin və onların Qarabağ probleminin həllini hərbi yolla reallaşdırmaq məsələsində müttəfiq-himayəçilərinin niyyətini bir qədər geriye atdı. Bu gün hərbi həll öz aktuallığına itirməyib, həm də ki, bəzi "dost" ölkələr (Rusiya nəzərdə tutulur -red.) bununla Ermənistanın yeni hakimiyyətini, bəyan edilmiş hədəflərə ardıcılıqla çatmaq planlarını reallaşdırmaq niyyətinə görə cəzalandırmaq istəyirdi. Be-

Düşmənin müharibə xofu - Moskvanın qərarı nə olacaq?

Kremlin işğalçı Ermənistanla münasibəti dəyişir - mühüm gəlişmə; rusiyalı politoloq: "İrəvan maniakal şəkildə iki və hətta daha çox stulda oturmağa çalışır..."

ləliklə, döyüş hərəkətlərinin başlanğıcına açıq hazırlıq göz qabağındadır" - Ohancyan qeyd edib.

Bəs Moskvanın Paşinyan iqtidarına münasibətində yaxın perspektivdə hansı dəyişikliklər gözlənilir?

Tanınmış rusiyalı politoloq Andrey Yepifanstev hesab edir ki, artıq Paşinyan iqtidarının Kremlə qarşı öz-fəaliyyətinə cavab verməyin vaxtı çatıb. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə o, "Vestnik Kavkaza" portalına müsahibəsində deyib.

"Bu cavab vacib deyil ki, radikal xarakterli, məsələn, Ermənistanın KTMT-dən çıxarılması şəklində olsun. Ancaq hələlik, zənnimcə, baş katiblik postunun başqa üzv ölkəyə verilməsi, Ermənistanla artıq razılaşdırılmış silah tranşının və hərbi xərclər üçün kreditin dondurulması, Bakıya ən müasir silah sistemlərinin publik şəkildə bərpa edilməsi kifayət edər. O zaman qoy erməni yoldaşlar özləri müəyyən eləsinlər ki, növbəti dəfə hansı maraqlardan çıxış eləsinlər - sırf daxili siyasi maraqlardan, yoxsa öz üzərinə götürdükleri öhdəliklər prizmasından?" - politoloq bildirib.

Omun sözlərinə görə, ümumiyyətlə, son 2-3 ildə baş verənlər Ermənistanın müqavilə qabiliyyətli ölkə olmasını şübhə altına qoyub: "Prinsip-

cə hakimiyyəti küçə etirazları ilə devrilən və gələn yeni hökumətin köhnə kursu təftiş elədiyi, qanuni seçilmiş liderlərə qarşı cinayəti təqibinə başladığı bir ölkə ilə anlaşmaq mümkündürmü? Son olaylar Ermənistanla Rusiya həmçinin Ermənistanla Rusiya ətrafındakı inteqrasiya blokları - KTMT və Avrasiya Birliyi arasında ziddiyyətlərin güclənməsindən xəbər verir. Bu da fikrimcə, İrəvanın inadlı şəkildə iki stulda, reallıqda isə hətta daha çox stulda oturmaq kimi maniakal səylərinin nəticəsində baş verir. Bura Ermənistanla sürətlə artan anti-Rusiya ovqatını, Moskva qarşı bir sürü inciklik və iddiaları, bir çox qalmaqalları, o sırada faşist əlatlı Njdenin qəhrəmanlaşdırılmasını da aid eləmək lazım gəlir".

"Bundan sonra Moskvanın İrəvana təzyiqləri ciddi surətdə artacaq və Paşinyan onun üçün cızılmış qırmızı xətdən kənara çıxmağa cəsarət etməyəcək". Bunu isə axar.az-a açıqlamasında sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseyinli deyib.

Politoloqa görə, Moskva sanki qış yuxusundan ayılıb: "Rusiya Köçəryanın və Xaçaturovun həbsinə Lavrovun dili ilə öz etirazını bildirib, yeni ildən İrəvana göndərilən qazın qiymətinin artırılacağı ilə bağlı xəbərdarlıq edib. Bu günlərdə

isə silah satışı və KTMT-də texniki əməkdaşlıqla bağlı məsələlərə cavabdeh olan Rusiya müdafiə nazirinin müavini general-polkovnik Aleksandr Fomin Ermənistanla səfər edib. Sözsüz ki, İrəvanda Rusiyanın silah göndərməsi və onun gələcək perspektivləri ilə bağlı müzakirələr aparılıb. Bu müzakirələr həm də Xaçaturovun ev dustaqlığı ilə bağlı qərarla əlaqədar idi. Çünki general-polkovnik İrəvana gəlişi ərəfəsində Moskva elan etmişdi ki, İrəvana nəzərdə tutulan 100 milyon dollarlıq silahın göndərilməsi təxirə salınacaq. Rusiya bu haqda əlavə tədbirlər gördükdən sonra məsələyə yenidən baxılacağını da bildirmişdi. Yeni bütün bunlar İrəvana Moskvanın təzyiqi idi".

Q.Hüseyinli hesab edir ki, bu təzyiqlər öz bəhrəsini, demək olar, verib: "Yəni İrəvan Xaçaturovun öz vəzifəsini icra etmək üçün Moskva getməsinə icazə verib. Onun əvvəl ev dustağı edilməsinə sanki Moskva razılıq vermişdi. Amma indi belə görünür ki, Moskva hər şeyi ölçüb-biçdikdən sonra Paşinyanın bu addımlarında uzağa gedəcəyi və bunun nəticəsində Moskva ilə bağlı olan bütün kadrların vurulub sıradan çıxarılacağı qənaətinə gəlib. Eyni zamanda Ermənistanın sabiq prezidenti Serj Sərkisyan da müalicə adı altında əslində Moskva getməsinə. Burada bütün qapılan

açaraq, Paşinyanın nə qədər təhlükəli hərəkətlər edə biləcəyi ilə bağlı Moskva siyasi rəhbərliyini bir növ xəbərdar etdi".

Politoloqa görə, hazırda Moskva Ermənistanla qarşı münasibətini tamamilə dəyişir: "Moskvanın birinci hədəsindən sonra KTMT-nin baş katibi ev dustaqlığından azad edildi. Bu günlərdə Köçəryanla bağlı da Paşinyan hökumətinin geri çəkilməsinə şahid olsaq, təəccüblənmərik. Rusiyanın bir quberniyası kimi Moskvadan gələn əmrlərlə idarə edilən Ermənistan Kremlin istənilən təzyiqinə boyun əyəcək və ciddi qarşıdurmalara getməyə iradəli olmayış etdirməyəcək. Paşinyan yaxşı başa düşür ki, Ermənistan Rusiyadan tam asılıdır. Eyni zamanda Rusiyanın hərbi bazaları, sərhəd qoşunları bu ölkənin ərazisində olduğundan Kreml İrəvanda istədiyi hərəkətləri edə bilər. Əgər bu gün Rusiya dünyaya meydan oxumağı, Ukrayna və Gürcüstan kimi ölkələrin ərazisini ilhaq edib öz ərazisinə qatmağı, Suriyada istədiyi hərəkətləri etməyi bacarırsa və bu hərəkətlərin qarşısını beynəlxalq güclər ala bilmirsə, kiçik Ermənistanla Moskvanın istədiyi kimi davranacağına və orada hətta siyasi dəyişikliklərə belə imza atacağına heç kəs şübhə etməsin".

Qarabağda iki erməni öldü, biri hərbiçidir

Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərində iki erməni ölüb. Musavat.com bu barədə erməni mediasına istinadən xəbər verir. Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimin "fövqəladə hallar xidməti" xəbər yayıb ki, avqustun 5-də saat 17.25-də keçmiş Əsgəran rayonundakı "Xaçen" dəryaçasında iki nəfərin boğulması ilə bağlı xəbər daxil olub.

Xilasedicilərin işə cəlb olunmasından sonra təqribən 800 metrlikdə 43 yaşlı Ağdərə rayon sakini Aram Sərkisyanın və 36 yaşlı Xankəndi sakini Armen Ovakimyanın meyitləri aşkarlanıb. Ovakimyan işğal altındakı ərazilərdə müqavilə ilə xidmət keçirmiş.

Son illər Azərbaycanda çoxlu sayda seriallar çəkilmişdir. Təbii ki, bu serialların istehsalı üçün büdcədən kifayət qədər vəsait ayrılır. Bununla belə, bu gün də efilərdə təqdim edilən seriallar süjet, məzmun baxımından kasadlıq yaşayır, tamaşaçıların tənqidlərinə tuş gəlir. Əsas şikayətlər də bundan ibarətdir ki, nümayiş olunan seriallarda milli ruh, süjet xətləri Türkiyə seriallarını təkrar edir. Əsas narahat edici məqam isə odur ki, seriallarda Azərbaycan dəyərləri, ailə dəyərləri ilə ziddiyyət təşkil edən, doğmalar arasında hörmətsiz münasibətləri təbliğ edən epizodlar çoxluq təşkil edir. Məsələn, guya komik məzmun verilərək, seriallarda ailə başçısı, ata, ana övladları tərəfindən gah tez-tez aldadırlar, o səlimir və yaxud kürekən it kimi həyatda bağlanır, o da qayınatasına kələklər gəlir və sairə.

Mütəxəssislər qeyd edir ki, hazırda dünyada psixoloji asılılıqlar arasında ən təsirli olanı seriallardır. Bu bir faktir ki, insanlar seriallara o qədər bağlanır ki, real həyatda da özlerini serialdakı kimi hiss edir. Təbii ki, bunun da öz mənfəi tərəfləri var. İnsanlar real həyatdakı məsuliyyətlərindən uzaqlaşaraq, serial xarakteri ilə yaşamağa başlayır, seriallardakı kimi sevməyə can atır, xəyanət edir, yalan danışır, kələk gəlir, atasını aldadır. Bu da həyatında müəyyən problemlərə, qarşıdurmalara, depressiyaya səbəb olur, mənəviyyatına, əxlaqi dəyərlərinə təsir edir. Bu cür seriallara yeniyetmələrin də

TV-lərdə Azərbaycan dəyərlərini aşağılayan seriallar - kim nəzarət etməlidir?

MTRŞ: "Serialların süjet xətti, məzmunu bizim də xoşumuz gəlmişir"
Fehruz Şamiyev: "Gözəllik salonlarında çalışan xanımlar pul verib seriallara çəkilir"

böyük maraq göstərdiyini nəzərə alsaq, gələcəkdə nə kimi problemlərlə üzləşəcəyimizi ehtimal etmək çətin deyil.

Bəs seriallara, onların süjet və məzmununa kimlər və ya hansı qurumlar nəzarət etməlidir?

Mövzu ilə bağlı Milli Televiziya və Radio Şurasının (MTRŞ) Monitoring şöbəsinin müdiri Təvəkkül Dadaşov "Yeni Müsavat"a danışdı:

"MTRŞ" serialların məzmununa müdaxilə etmək iqtidarında deyil. Qanunda var ki, Televiziya və Radio Şurası yayımçıların yaradıcılıq fəaliyyətinə qarışmır. Bildiyiniz kimi, bu məsələni bazar tənzimləyir. Televiziya rəhbərləri də bu məsələni bazara hesablayırlar. Yeni düşünürlər ki, nəyin bahasına olursa-olsun seriallar reyting, reklam gətirir.

Məlum olduğu kimi, serialların əksəriyyəti prodakşnlardan tərəfindən hazırlanır. Televiziyalar da seriallara reklam, reyting, sponsor məsələsindən yanaşır, eyni zamanda da prodakşnlara da düşür ki, ele bir serial çəksinlər ki, reklam gətirə bilsin. Serial çəkənlərin də arqumenti budur ki, tamaşaçılar daha çox gülməli, ailə-məişət mövzularında olan seriallara baxır, tələbat onlardır. Deyə bilərəm ki, seriallarımız Türkiyə seriallarının təkrarıdır və sairə. Faktiki olaraq, serial çəkənlər bu cür arqument irəli sürürlər.

Bəli bir faktir ki, bu cür seriallar və yaxud vətənlilər daha çox tamaşaçı izləyicisi toplayır, reklam gətirir."

Təvəkkül Dadaşov qeyd edib ki, MTRŞ bütün yayımlanan serialları izləyir: "Bildirim ki, qeyri-dinamik, diqqəti cəlb etməyən, ailə-məişət mövzusunda çəkilən serialların süjet xətti, məzmunu bizim də xoşumuza gəlmir və yayımçıları

bu barədə dəfələrlə söhbət aparmışıq ki, imkan daxilində bu cür serialların məzmununa müdaxilə etsinlər. Eyni zamanda prodakşnlara da tövsiyələr edilib. Lakin çox təəssüf ki, bu gün də kənara çıxmalar, bizim də xoşumuza gəlməyən məqamlar çoxdur. Hesab edirik ki, növbəti mövsümdə yayımçılar bu məsələni diqqətdə saxlayacaq. Həddən artıq kənara çıxma halları olduqda, müxtəlif üsullardan istifadə edib seriallarla bağlı yayımçılarla müzakirələr aparacağıq ki, serialların mövzusu cəmiyyəti qıcıqlandıran tərzdə olmasın".

Rejissor-produser Fehruz Şamiyev də mövzu ilə bağlı öz şərhini bildirib:

"Deyə bilərəm ki, Azərbaycanda hazırda serial bazarı formalaşmağa başlayıb. Serialların sayının artması onu göstərir ki, bu sahədə kifayət qədər irəliləyiş var. Problemin ortaya çıxmasının səbəbi isə sərəştəsiz komandalardan meydana gəlməsi və məsulları qe-

bul edən televiziya kanallarının şöbəsinədir. Çox təəssüf ki, keyfiyyətsiz serialların efi-rə getməsi birbaşa televiziya kanallarının özü ilə bağlıdır, rəhbərliklə deyil. Keyfiyyətsiz məsulların efi-rə ayaq açması sayəsində sərəştəsiz, yoldan ötən insanların da bu sahəyə marağı artmış olur. Onlar da düşünür ki, bu məsələ çox asandır və onlar da seriallara çəkile bilərlər. Yeni aktyor sənətinə, rejissorluğa heç bir aidiyyəti olmayan şəxslər öz dostları, yaxınları sayəsində seriala çəkilir və çəkir, bu da efi-rə nümayiş olunur.

Bununla belə, Azərbaycan bazarında keyfiyyətli, tamaşaçıların daimi izlədiyi, baxımlı seriallar da var. Həmin serialları çəkənlər icimli, müəyyən müddətdə kino sahəsində çalışan insanlardır. Ona görə də onlar ortaya keyfiyyətli məhsul qoya bilərlər.

İlk növbədə ölkəmizdə kanal rəhbərləri ucuz ssenariləri qəbul etməməlidir. Bu da Azərbaycanda serial bazarının formalaşmasına təsir edə biləcək bir addımdır. Çox təəssüf ki, hazırda yoldan ötənlər, hətta gözəllik salonlarında çalışan xanımlar seriallara ayaq açırlar. Bəzən onlar seriala çəkilmək üçün özləri pul verirlər. Düşünürəm ki, bütün bu problemlərin yaranmasının səbəbkarları televiziya rəhbərləridir. Yeni ilk növbədə televiziya rəhbərləri bu məsələni tən-zimləməlidir. Daha sonra isə düşünürəm ki, MTRŞ-də ic-timai nəzarət komissiyası olmalıdır ki, nümayiş olunan seriallara nəzarət etsin, vaxtaşırı öz tövsiyələrini versin".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Bakı və Abşerona qarışqa hücumu

Ziyəddin Kazimov: "Mənzil-kommunal təsərrüfat birlikləri ərazidə fəaliyyət göstərən profilaktik dezinfeksiya şöbələri ilə müqavilə bağlamalıdır"

Bakıda və Abşeronda qarışqaların sayının sürətlə artması ilə bağlı qəzetimizə bir neçə müraciət daxil olub. Müraciət edənlər bildirirlər ki, dərmanlanma işləri görsələr də, qarışqa və digər həşəratların kökünü kəsə bilmirlər. Həşəratlar bir ucdan artırlar. Üstəlik, bu qarışqalar şirəyə deyil, əsasən çörəyə, meyvəyə və paltarlara darsırlar.

Qarışqa problemi nəinki Bakı, hətta dünyanın bir neçə ölkəsi üçün də aktualdır. Avropa Birliyinin Ətraf Mühitin Mühafizəsi Komissiyasının ekspertlərinin fikrincə, qarışqaların sayının ifrat dərəcədə çoxalması 1916-cı ildən bəri ilk dəfə müşahidə olunan prosesdir. Qərbi Avropa ölkələri arasında Böyük Britaniya, Fransa, İspaniya və Portuqaliyada da qarışqaların sayı daha çox artıb.

Brüssel Mirmekologiya İnstitutunun əməkdaşlarının hazırladığı hesabatda isə bildirilir ki, 2010-cu ilin yayından bəri "qarışqa inqilabı" dönməlidir: "Avropanın istis-

nasız olaraq bütün ölkələrində qarışqaların sayı dəfələrlə artıb. Bəzi dövlətlərin ərazilərində isə qarışqa koloniyalarının sayında 12-15 dəfəlik artım var. Aparılan tədqiqatların nəticələrinə əsaslanaraq deyə bilərik ki, 1919-cu ildən bəri Avropada belə qarışqa artımı olmamışdı. Qitənin bütün ölkələrindəki vəziyyətə və qarışqa koloniyalarının sayına nəzər salanda isə son 89 ildə indiki vəziyyətin olmadığını deyə bilərik".

Avropalı mirmekoloqların (qarışqalar üzrə dünyada avtoritet qəbul edilən tədqiqatçıları) fikrincə, qarışqaların belə artımının səbəbi qlobal iqlim

dəyişiklikləri, şəhərlərin böyüməsi və urbanizasiya, habelə insanların yaşam şərtlərinin fərqli səciyyəyə daşmasıdır.

Bəs qarışqalarla necə mübarizə aparmaq lazımdır?

"Yeni Müsavat"a danışa **Səhiyyə Nazirliyinin Sanitar-Epidemiologiya Mərkəzinin şöbə müdiri Ziyəddin Kazimov bildirir ki, mənzil-kommunal təsərrüfat birlikləri ərazidə fəaliyyət göstərən profilaktik dezinfeksiya şöbələri ilə müqavilə bağlamalıdır:** "Hər ilin sonunda yaşayış binalarında lazım olan dezinfeksiya, dezinfeksiya və deratizasiya tədbirlərinin aparılması məqsədilə ərazi mənzil-kommunal təsərrüfat birlikləri ərazidə fəaliyyət göstərən profilaktik dezinfeksiya şöbələri ilə müqavilə bağlamalıdır ki, qeyd etdiyim məsələlər üçün tədbirlər həyata ke-

çirilsin. Lakin əfsuslar olsun ki, belə bir müqavilələr bağlanmadığına görə həmin ərazilərdə qarışqa və digər həşəratların olması müşahidə olunur. Ona görə də birinci növbədə müqavilələr bağlanmalı və müqavilələr əsasında xidmət göstərilməlidir. Fərdi evlərə gəlincə, onlar da mütləq ərazi üzrə dezinfeksiya şöbələri ilə müqavilə bağlanmalıdır ki, bu xidmət göstərsin".

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidmətinin rəisi Dəmət Sultanov qarışqaların xeyirli həşərat sayıldığını deyir: "Qarışqalar kənd təsərrüfatı üçün zərərli həşərat sayılır. Ona görə də qarışqalara qarşı Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidməti tərəfindən mübarizə aparılır. Qarışqalar ilkin yazda meyvə ağaclarında,

bitkilərdə ziyanlı həşəratlarla qidalanırlar. Ona görə də bizim xidmətin maraqlarında deyil ki, onunla mübarizə aparsın. Evlərdə, hər hansı ic-timai yerlərdə, obyektlərdə, şəxsi təsərrüfatlarda qarışqa artımı müşahidə olunursa, dezinfeksiya etdirmək lazımdır. Qarışqalar bitki və qida qalıqlarını toplayır. Sanitariya və gigiyena qaydalanna riayət olunarsa, qarışqa az olar. Hazırda mövsümlə əlaqədar qarışqalar qışa azuqə toplamağa çıxırlar".

Qarışqa və digər həşəratlardan xilas olmaq üçün dezinfeksiya etdirməyə imkanı olmayanlar üçün sadə üsul tövsiyə edə bilərik. Sputnik yazda meyvə ağaclarında,

həşəratlara qarşı apteklərdən, ya da marketlərdən dərman almağa ehtiyac yoxdur. Öz qoxusu ilə qarışqaları evdən uzaqlandıran məhlulu ev şəraitində hazırlamaq olar.

Stəkanın 1/4-i qədər alma sirkəsini su ilə birlikdə bir sprey şüşəsinə tökün və üzərinə də 2-3 damcı qərənfil yağı əlavə edin. Portağalın qabıqlarını soyub onu da məhlula qatın. Daha sonra şüşəni çalxalayın. Alınan məhlulu evdə qarışqaların çıxdığı hər küncə-bucağa astaca tökün. Böcəklər və qarışqalar həmin iyni hesabına evdən uzaqlaşacaqlar. Nəticəsi alınanadək bunu hər gün edin.

□ **Ləman MUSTAFAQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Yeni dərslərin başlanmasına təxminən 40 gün qalıb. Yeni şagirdlərdən öncə valideynlərin məktəb qayğıları artıq başlayır.

Bir çox məktəbli valideynləri artıq indidən məktəb bazarlığı etməyə çalışır. Bunun səbəbi isə məlum olduğu kimi, sentyabr ayında, dərslərin başlanmasına sayılı günlər qalan zaman qiymətlərin ənənəvi bahalaşması ilə bağlıdır. Artıq məktəbli mağazalarında canlanma müşahidə olunur.

Maraqlıdır, məktəbli ləvazimatlarında qiymətlər nə yerdedir?

Məsələni araşdırmaq üçün paytaxtdakı məktəbli mağazalarının birində olduq. Məlum oldu ki, hələlik məktəbli ləvazimatlarında qiymət artımı yoxdur. Belə ki, 40 vərəqli dəftər 40 qəpik, 60 vərəqli dəftər 50 qəpik, 100 vərəqli dəftər 80 qəpik, qələmlər 10 qəpik-1 manat, rəngli karandaşlar 4-12 manat, rəsm albomu 1-5 manat, sadə karandaş 10-40 qəpiyə, Çin istehsalı olan çantalar 15-45 manat civarında, Türkiyə istehsalı olan çantalar isə 50 manatdan başlayaraq satılır. Yeni təxminən ötən tədris ilində olan qiymətlər hələlik dəyişilməyib.

Məktəbli geyimlərinə gəldikdə isə ötən il Bakı Tikış Evi ASC aşağı sınıflar üçün məktəbli geyiminin 40, yuxarı sınıflar üçün isə 46 manatdan satıldığını bildirdi. Bir çox mağazalarda məktəbli geyimləri 5 manatadək baha satılırdı. Özel tikış şirkətləri isə məktəbli geyimlərini bəzən 2 dəfəyədək baha satırdı. Beləliklə, bir şagirdin məktəbə getməsi üçün 150-200 manat arası pul xərcləmək lazım gəlirdi. Bu göstərici sentyabrın birinci on günlüyündə xeyli artmış olurdu. Bunun üçün də əksəriyyət valideynlər avqust ayı başlayandan öz tədarüklərini görməyə çalışır.

Bes valideynlər məktəbli ləvazimatı seçərkən daha çox nəyə diqqət etməlidir?

Təhsil sahəsi üzrə ekspert Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı:
 "Bildiyiniz kimi,

Valideynlərin məktəb qayğıları başlayır

Hələlik məktəbli ləvazimatlarında qiymət artımı yoxdur; alış-verişi son günlərə saxlamamaq tövsiyə olunur

2018-2019-cu il tədris ilinin başlanmasına çox az müddət qalıb. Valideynlər diqqətini həm orta, həm də ali məktəblərə yönəldə bilərlər. Doğrudur, ali məktəb tələbələri öz seçimlərini edər, tədris ləvazimatlarını, geyimlərini rahat şəkildə ala bilərlər.

Orta məktəb şagirdlərinin valideynləri indidən uşaqlarına məktəb geyimləri almağa çalışırlar. Düşünürəm ki, hələlik buna ehtiyac yoxdur. Bu seçimi sentyabrın əvvəlində etsələr daha yaxşı olar. Çünki tədris müddətinə təxminən 40 gün qalır və

bu müddət ərzində uşaqların fiziki inkişafı qaçılmaz olur. Yeni bu gün alınan məktəb forması bir qədər keçdikdən sonra uşağın ölçülərinə kiçik gələ bilər. Ona görə də düşünürəm ki, valideynlər geyimləri sentyabrın birinci 10 günlüyündə alsalar daha yaxşı olar.

İkinci əsas məsələ dərsləklərlə bağlıdır. Çox təəssüf ki, bəzi valideynlər dərsləklər almağa çalışır. Lakin unudurlar ki, dərsləklər dövlət tərəfindən pulsuz olaraq şagirdlərə verəcək. Burada istifadə edilən gündəliklər, dəftərlərlə bağlı tələblər olacaq.

Ekspert adətən olaraq sentyabr ayında dərsləklər ləvazimatlarının qiymətlərində artımın qaçılmaz olduğunu vurğulayıb:

"Adətən görürük ki, avqustda satılan dərsləklər ləvazimatlarının, o cümlədən dəftər, qələm, çantaların qiyməti sentyabr ayında 30 faizə qədər bahalaşmış olur. Geyimlə bağlı isə həttə 80 faizə qədər artım müşahidə oluna bilər. Məsələn, olub ki, eyni geyim formasını 100 faizə qədər bahalaşmış formada satıb. Tutaq ki, əgər məktəbli formasının qiyməti

60-120 manat arasında dəyişirsə, digər özəl tikinti şirkətləri bu formaları 120-200 manat arasında satıb. Hesab edirəm ki, valideynlər bu məsələyə diqqət etməlidir. Həmçinin valideynlər övladlarının təhsil aldığı məktəbin nümunəvi nizamnaməsinə uyğun geyim almalıdırlar. Məlum olduğu kimi, bəzi valideynlər istəmir ki, övladlarına məktəbin tələb etdiyi geyim formasını alsın. Bu zaman rəng və forma məsələsində bəzən uyğunsuzluq ortaya çıxır və şagird məktəbə gedəndə geyimi ilə bağlı problem yaşayır.

Digər vacib məsələlərdən biri çantadır. Son günlər müşahidə edirik ki, məktəb ləvazimatları satılan mağazalarda satılan çantaların sayı xeyli artıb. Valideynlərə

məhsullar köhnə ildən qalmış məhsullardır. Əsasən də valideynlər aldığı qələm və çantalarda, geyimlərdə yeni qaydalara mütəəq əməl etməlidirlər. Çünki çantanın ağırlığı əsas amillərdən biridir. Fikrimcə, dəmir aksesuarları, artıq ağırlığı olan çantalar alınmasın. 1-4-cü sinif şagirdlərinə böyük çantaların alınması doğru deyil. Çünki sonradan ağır çantalar uşaqlarda onurğa əyriliyinə səbəb olur.

Geyim məsələsində bir amil də qeyd etmək istəyirəm, valideynlər çalışmalıdır ki, geyimi həmin vaxtın mövsümünə uyğun alsınlar. Yeni indidən geyim alsalar, daha çox yay mövsümünə üstünlük verəcəklər. Lakin sentyabr ayında artıq payız mövsümünə uyğun alacaqlar və bununla da şagirdlərin qısa müddətdə iki geyim dəyişməsinə ehtiyac yaranmayacaq, iki dəfə xərc çəkməyəcəklər".

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov da valideynlərə öz tövsiyələrini bildirib:

"Bizə edilən şikayətlərdən biri üzv çıxarılan kitab məsələsidir. Məlum olduğu kimi, çap materialında qurğuşundan istifadə edilir. Qurğuşun da ağır metaldır, insanı zəhərləyə bilər. Əgər kitablar primitiv olarsa, bu zaman insanın orqanizminə metal keçə bilər və bu da ciddi fəsadların yaranmasına səbəb olar. Yeni alınan kitabların keyfiyyətli olmasına diqqət edilməlidir.

Pis qoxu gələn, ağ tənizə sürtdükdə rəng verən çantalar kiçik yaşlı istehlakçıların hüquqlarını pozan ləvazimatlardır. Bu cür çantalardan uzaq durmaq lazımdır. Həmçinin istehlakçılar karandaşların ucularının tez qırılmasından, diyrəkli qələmlərin keyfiyyətsiz olmasından şikayət edirlər. Bu cür şikayətlər daima var.

Lakin ən öndə duran problemlərdən biri məktəbi formalardır. Düşünürəm ki, onlarca yeni geyim şirkətləri meydana çıxmalıdır ki, vəziyyət dəyişsin. Bizim qurum yeni ortaya çıxan tikış şirkətlərinin məhsullarının keyfiyyətini araşdıracaq".

□ Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Kölgədə qalan peşə məktəbləri: dövlət yeni layihələr hazırlayır

Ekspert: "Azərbaycanda peşə təhsili müəssisələrinin inkişafı bir neçə amildən asılıdır"

2018-2019-cu tədris ili üzrə "ASAN peşə" layihəsi çərçivəsində dövlət peşə təhsili müəssisələrinə sənəd qəbuluna başlanılıb.

Dövlət peşə təhsili müəssisələrinə ərizə qəbulu avqustun 26-dək "ASAN xidmət" və "ASAN Kommunal" mərkəzlərində ödənişsiz formada həyata keçiriləcək. Ərizə qəbulu üçün şəxsiyyət vəsiqəsi və təhsil haqqında sənəd (şəhadətnamə və ya attestat) tələb olunur.

Dövlət peşə təhsili müəssisələrinə sənəd qəbulu prosesində vətəndaşlar 10 ixtisas seçə bilərlər. Müraçət edənlərin sərbəst seçimi əsasında dövlət peşə təhsili müəssisələri, onların ixtisasları müəyyən edilir və istədikləri ardıcılıqla təsdiqlənir. Dövlət peşə təhsili müəssisələrinə qəbul şəhadətnamə və ya attestat üzrə müvafiq fənlərin orta balı nəzərə alınmaqla həyata keçirilir.

Qərribə haldır ki, Azərbaycanda insanlar daha çox övladlarını

savadından və bacarığından asılı olmayaraq ali təhsil almağa məcbur edirlər. Nəticədə isə bir çox hallarda ali məktəbə də qəbul ola bilməyən abituriyent cəmiyyətdə özünə yer tuta, hər hansı bir iş tapıb bilmir. Bu baxımdan mütəxəssislər hesab edirlər ki, Avropada olduğu kimi Azərbaycanda da in-

sanlar arasında peşə məktəblərinə diqqət artmalı, savadı olmayan uşaqlar ali təhsil üçün məcbur edilməməlidir.

Son illər peşə təhsili müəssisələrinin inkişafı ilə bağlı ölkədə bəzi addımlar atılıb. Belə ki, 2017-ci ildə Azərbaycanda peşə təhsili müəssisələrinin növləri

müəyyənləşib. Ötən il hazırlanan "Peşə təhsili haqqında" qanun layihəsinə görə, peşə təhsili müəssisələrinin növləri peşə məktəbi, peşə liseyi, peşə təhsil mərkəzi olmaqla üç yerə bölünüb. Yeni qanun layihəsinə əsasın, ümumtəhsil müəssisələrində təhsil alan şəxslərə ilk peşə təhsili almaq hüququ verilir.

Peşə məktəbinə qəbul olunan şəxslərə yalnız texniki peşə təhsili almaq hüququ verilir. Peşə liseyinə ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunan şəxslərə texniki peşə təhsili ilə yanaşı tam orta təhsil, tam orta təhsil bazasından qəbul olunan şəxslərə texniki peşə təhsili almaq hüququ verilir.

Peşə təhsil mərkəzinə ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunan şəxslərə texniki peşə təhsili ilə yanaşı tam orta təhsil və orta peşə təhsili, tam orta təhsil bazasından qəbul olunan şəxslərə texniki peşə təhsili və ya orta peşə təhsili almaq hüququ verilir.

"Yeni Müsavat"a danışan

təhsil eksperti Kamran Əsədov bildirib ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra insanların peşə təhsilinə marağı ciddi şəkildə azaldı: "Bunun əsas səbəbi onunla bağlı idi ki, əmək bazarında peşə məktəblərini bitirənlərin işlə təminatı çox aşağı səviyyədə idi. Yaxud da kiminsə hansısa peşə ilə məşğul olması üçün onun bu sahə ilə bağlı sənədinin olub-olmaması önəmli deyildi. Hesab edirəm ki, ilk növbədə dövlət tərəfindən ciddi işlər aparılmalıdır. 2013-cü ildə təhsilin inkişafı üzrə dövlət strategiyası qəbul edildi. Məhz bunun əsas istiqamətlərindən biri də peşə təhsilinin inkişafı idi. Bununla bağlı Təhsil Nazirliyinin nəzdində Dövlət Peşə Agentliyi yaradıldı. Lakin bundan əlavə də hesab edirəm ki, bəzi addımlar atılmalıdır. Azərbaycanda hazırda 107 peşə təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir. Bu müəssisələrdə 24 mindən çox şəxs təhsil alır. Ancaq bu, sənəd üzərindədir. Əmək bazarında onların heç birini görə bilmirik. İlk növbədə ona görə yoxdurlar ki, Azərbaycanda olan 107 peşə müəssisəsinin çox az bir qismi müasir standartlara cavab verir. Təsəvvür edin ki, maşınqayırma, maşın mühəndisi və digər bu kimi ixtisaslar üzrə peşə hazırlığını həyata keçirən müəssisələrin heç birində müasir dövrün avadanlıqları yoxdur. Hamısı 1970-80-ci illərin sökülümüş, sıradan çıxmış avadanlıqlardır. Həmin peşə məktəblərində resurslar, kitab və vəsaitlər də mövcud deyil. Bundan əlavə, Azərbaycandakı böyük şirkətlər peşə məktəbləri ilə əlaqəli deyil-

lər. Dövlət, ilk növbədə bu tənzimləməni həyata keçirməlidir. Bu gün Bakı şəhərində 500-dən çox tikinti işi həyata keçirilir. Bunun layihələnməsi zamanı şirkətin rəhbərləri peşə məktəblərinə müraciət göndərməlidirlər ki, bizə filan vaxta qədər, məsələn, tikinti sahəsi üzrə mütəxəssis hazırlayın. Ancaq belə bir hal müşahidə olunmur. Hər kəs özü qeyri-peşəkar şəxsləri başına yığır, iş görür".

Ekspert hesab edir ki, işə qəbul zamanı peşə təhsili ilə bağlı sənəd tələb olunsun, problem aradan qalxar: "Həttə restoranlar ofisiyent, aşpaz qəbul edilərsə, müvafiq olaraq onun təhsilinin olmasını vacib xüsusiyyət kimi ortaya qoysalar, bu sahəyə meyillənəcəklər. Bundan əlavə, düşünürəm ki, peşə təhsili alanların təhsil aldıkları müddətdə hərbi xidmətdən azad olunması ilə bağlı qanunvericiliyinə dəyişiklik edilərsə, insanlar həmin sahəyə üz tutacaqlar. Peşə təhsilini başa vuranların işlə təmin olunmasında hazırda problem yoxdur. Xidmət, istehsalat sahəsində onlara ehtiyac var. Ancaq işə qəbul zamanı peşə təhsili tələbinin olmaması, təhsilə marağı artırır. Peşə təhsili dedikdə, bu, təkcə fəhləlik deyil. Rəngsaz, zərgər və digər bütün sahələr üzrə peşə təhsili həyata keçirilir. Əmək bazarında kifayət qədər ehtiyac olan əmək fəvazı üzrə hazırlıq var. Bu sahələr arasında çox yüksək gəliri olanları da az deyil. Ona görə də insanlarda peşə təhsili ilə bağlı düşüncə dəyişməlidir".

□ Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Nabran qiymətlərdə Antalyaya necə yaxınlaşır?

Bir həftə 4 nəfərlik ailə üçün 3143 manatdırsa, niyə azərbaycanlı Türkiyəni seçməsin?

Yay mövsümünün, yeni istirahət günlərinin bitməsinə xeyli var. Hələ də bəzi ailələr yay tətillərini planlaşdırmayıblar, bütçələrini toparlamağa, uyğun yer tapmağa çalışırlar.

Nabranda istirahət - internet hiylələrinə inanmayın!

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı iyul ayı ərzində Nabrandada olub və buradakı istirahət şərtlərini araşdırıb. Ortaya ilginç nəticələr çıxıb. Öncə ondan başlayaq ki, Nabranda istirahət anlayışını ümumi şəkildə qiymətləndirmək mümkün deyil. Çünki bütçədən və şərtlərdən asılı olaraq, bir günlük istirahət üçün 15 manat da ödəmək olar, 150 manat da. Amma məsləhət olan internet vasitəsilə tanımadığınız elanlara aldanıb, Nabrana yola düşməməkdir. Belə ki, istirahət mərkəzlərində bəzən tanınmayan, adı belli olmayan mərkəzlərdəki kottecləri onlara yaxın yerdə yerləşən mərkəzlərin adı ilə təqdim edirlər. Məsələn, sən internetdə axtarış verəndə çox gözəl bir kottec fotosunun altında "Günü 20 manata, gündə 3 dəfə yeməklə, "Xəzər" istirahət mərkəzində istirahət imkanı" elanını oxuyub, aldanır, zəng edib, yer bron edirsən. Sözügedən məkana gələndə isə məlum olur ki, bu məkənin, ümumiyyətlə, "Xəzər"lə heç bir əlaqəsi yoxdur, meşənin içində unudulmuş bir yerdir. Sadəcə, sözügedən mərkəzlə arasında 150 metr məsafə olduğu və sonuncunun adı daha çox tanındığı üçün bu adla təqdim edildiyi ortaya çıxır.

Bu mənada da məsləhət odur ki, daha çox tanıdığımız və ya yaxın adamlarınızın öncədən qaldığı istirahət mərkəzini tərcih edirsiniz. Əks halda, 180 kilometr məsafə qət edib, Nabrana gedəndən sonra sizi gözləyən pis sürprizdən sonra geri qayıtmırsız və bəxtinizə küsüb, sizin üçün uyğun olmayan məkanda qonaqlanmağa məcbur qalırırsınız. Adı istirahət olsa da, istəmədiyiniz şərtlər altında, bəzən isə kabus kimi bir həftə keçirmək payınıza düşür.

Quru dörd divar, köhnə yataq və havasız otaq - gündəlik 10 manat ver, yaşa

Nabranda bir çox istirahət mərkəzlərində, xüsusən də sovet dövründən tikilmiş, insanların daha çox putyovka vasitəsilə gəldiyi istirahət mərkəzlərində yerli işbazlar otaqları ucuz qiymətə kirayəyə verir. Bu tip yerlərdə adambaşına 10 manata olan otaqlar var. Amma tam şəraitə və təbii ki, yemək servisi olmadan. Quru çarpayı və dörd divar. Evindən yemək, qaz plitəsi, ərzaq gətirənlər... 3 dəfə yemək ehtiyaclarını bu cür ödəyir. Amma adambaşına, bir günlük qiyməti 20-25 manatdan başlayan kotteclər var ki, orada şərait nisbətən normal sayılır: hamam-ayaqyolu, fasiləsiz su... Burada da yemək məsələsi ailənin öz öhdəsindədir. İstəyənlər üçün Nabrandakı bəzi ev sahibləri öz evlərini gündəlik 30 manata kirayəyə verir, təbii ki, içindəki bütün əşyaları ilə. Bu halda 10 gün istirahət etmək istəyən vətəndaş minimum 300 manat ev kirayəsinə verir.

Amma yazdığım kimi, bu cür tətillərin də azarkeşləri var. Xüsusən də gənc oğlanlar. Onlar üçün quru dörd divar belə bəsdir. Altlarında maşın, ciblərində də orta məbləğdə pul varsa, istedikləri zaman başqa bir istirahət mərkəzində gündəlik 10 manat ödəməklə səhərdən-axşama qədər istirahət edir, hovuza girir, attraksionlardan yararlanırlar. Ya da özü ilə çadır aparıb kamping

quranlar da az deyil. Necə deyirlər, zövqlər şərtlərə uyğunlaşır.

Çox məşhur olmasalar da, münasib sayılan qiymətləri var

İndi isə keçək Nabrandada çox da məşhur olmayan istirahət mərkəzlərindəki qiymət və şərtlərdən.

"Saman Yolu" istirahət mərkəzi - kotteclər iki otaqlı, 4 nəfərlik 60 manat. 1 otaqlı, 2 nəfərlik - 40 manat.

"Jale" istirahət mərkəzi - standart kotteclər, adambaşına 25 manat, gündə 3 dəfə qidalanma.

Lüks kotteclər adambaşına 35 manat olmaqla, gündə 3 dəfə qidalanma.

"Orman" istirahət mərkəzi, kotteclər adambaşına 45 manat, gün ərzində 3 dəfə qidalanma.

"Elay" istirahət mərkəzi - adambaşına 25 manat, gündə 3 dəfə qidalanma.

"Venesiya" istirahət mərkəzi - adambaşına 30 manat, gün ərzində 3 dəfə qidalanma.

"Turist" istirahət mərkəzi - adambaşına 25 manat, gün ərzində 3 dəfə qidalanma.

"Qoşa Çinar" - kotteclərdə adambaşına 25 manat, gündə 3 dəfə qidalanma.

"Bulaq" istirahət mərkəzi - adambaşına gündə 40 manat, gündə 3 dəfə qidalanma.

Nisbətən insafıllar və "göylə uçanlar"

Keçək Nabranın nisbətən tanınmış istirahət mərkəzlərinə. "Atlant" istirahət mərkəzinə aid səhifələrdən birində aşağıdakı şərtlər təklif olu-

nub:

1-ci təklif:

7 gün 6 gecə (hər şey daxil, 1 günü 1 nəfər üçün 55 manatdan) - 330 manat.

2-ci təklif:

1-ci gündən 5-ci günədək (5 gün 4 gecə hər şey daxil, 1 günü 1 nəfər üçün 55 manatdan) - 220 manat.

3-cü təklif:

5-cı - 6-cı günlər (2 gecə 3 gün, hər şey daxil (6-cı gün diskotekada pena şou-ya giriş əlavə ödənişlidir 5-10 manat) - 130 manat.

4-cü təklif: 7 gündən 14 günə qədər istirahət edənlər üçün hər günə görə 1 nəfər 50 manatla hesablanır.

15 gün istirahət edənlər üçün 16-cı gün hədiyyə olunur.

Ümumən müştəri istirahət mərkəzinə yaxınlaşanda aşağıdakı şərtlərlə qarşılaşıq. 1 nəfər istirahət mərkəzində həftəiçi 60 manat ödəməklə, gündə 3 dəfə yeməklə istirahət edə bilər. 2 otaqlı yerdə 4 nəfərlik ailə bir həftə istirahət üçün 1554 manat ödəməlidir. Ancaq səhər yeməklə istirahət istəyirsə, bu zaman məbləğ 1036 manata qədər azalır.

Elə həmin Nabrandada "El Faro" istirahət mərkəzində isə 1-ci mərtəbədəki otaqda bir günlük istirahət qiyməti 65 manatdır.

2-ci mərtəbədə isə bu qiymət 75 manat təşkil edir.

80-85 manata kottecdə qalmaq mümkündür.

3 dəfə qidalanma şərti ilə

adi otaqda bir günlük istirahət 80 manata başa gəlir. 3 böyük, 1 kiçik turistin bir günlük istirahəti 285 manata, bir həftəlik istirahəti isə 1995 manata başa gəlir.

"Palma", "Malibu" və "Ulduz" istirahət mərkəzlərinə ancaq putyovka ilə gəlmək mümkündür. Bu, son illərin tədbiq olunan qaydasıdır. Artıq adıçəkilən məkənlər fərdi müdiriyyətə verilib və turizm şirkətlərinə yer vermirlər.

4 nəfərlik ailənin bir həftəlik istirahəti Nabrandada 3143 manata başa gəlirsə... niyə də Antalya "yox"?

Nabranın ən lüks istirahət mərkəzlərindən olan "River Inn" hotelində isə iki cür paket var. 2 nəfərlik kottecdə iki nəfərin bir günlük, səhər yeməyi daxil istirahəti 139 manat təşkil edir. Gündə 3 dəfə yeməklə bu qiymət 219 manatdır.

4 nəfərlik ailə gündə 3 dəfə qidalanma ilə kottec kirayələyirsə, bu, gündəlik 449 manat deməkdir. Bunun 10 günlük istirahət olduğunu düşünəndə 4490 manat ödəmə nəzərdə tutulduğu anlaşılır. İstirahətin müddətini 7 günə, yeni bir həftəyə endirəndə isə turpaketin qiyməti 3143 manata düşür.

Nabranda "Caspian sea"

istirahət mərkəzində adi nömrədə 1 nəfər üçün 1 günlük istirahət 280, lüks şəraitli VIP nömrələrdə isə 1000-1500 manatdır.

Xaçmazda yerləşən "Çoban bulaq" istirahət mərkəzindən öyrənirik ki, burada 1 günlük istirahət 60 və 80 manata təklif olunur. Mərkəzdən bildirilirdi ki, qiymət fərqi otaqların genişliyinə görədir. Bu qiymətlərə yemək daxil deyil. Mərkəzin lüks otaqları 2 nəfər üçün 150 manat, 4 nəfər üçün 250 manatdır. Bu qiymətlərə səhər yeməyi daxildir.

Bütün hallarda ayağı "yerdən üzən" qiymətlərdir. Bu baxımdan lüks istirahət etmək istəyənlər çox vaxt Türkiyənin istirahət mərkəzlərini seçirlər. Antalya və Bodrum üçün bəzən 7 günlük turpaketlərin 400-500 manat olduğunu nəzərə alanda insanların tərcihini anlamaq mümkündür. İnsanlar həm yeni yerlər görmək, həm də ölkədən çıxmaq, Ege sahillərində istirahət etmək üçün tərcihlərini ölkə xaricindən yana istifadə edirlər. Şərtlər və qiymətləri siz də oxudunuz. Hamısı 2018-ci il qiymətləridir. Odur ki, qərar vermək də sizin əlinizdə...

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Bu gün saat 21:00-da Çempionlar Liqasının 3-cü təsnifat mərhələsində "Qarabağ" Tofiq Bəhramov adına Respublika stadionunda Belarusun BATE klubu ilə qarşılaşacaq. Yada salaq ki, "Qarabağ" II təsnifat mərhələsində Albaniyanın "Kukesi"ni, BATE isə Finlandiya təmsilçisi HİK-i mübarizədən kənarlaşdırıb. "Qarabağ" ilk dəfədir ki, Avrokuboklarda Belarus klubu ilə qarşılaşacaq.

Ötən il ÇL qrup mərhələsində Avropanın nəhəngləri ilə mübarizə aparmış "Qarabağ" BATE ilə "qorxuzmaq" olmaz. Amma hamımız da gözəl bilir ki, "Qarabağ"ın hazırda yəni qurulması, yeni oyunçuların "oturuşması" prosesi gedir. "Kukesi" ilə Bakıdakı oyunda doğma klubumuzda vəziyyətin hələ idealdan çox uzaq olduğunu gördük. Klub istədiyi nəticəni əldə etdi, amma meydan-da əvvəlki "Qarabağ" hələ ki yoxdur. Bu, xüsusilə yarımmüdafiə və hücum xəttində daha qabarıq üzə çıxır. "Qarabağ"ın hücumlarında əvvəlki kəsərlilik yoxdur. Kintananın, Zubirin, Miçelin və yeni transfer İnnosent Emeqaranın "Kukesi" ilə Bakıdakı oyunda zəhmətini unutmadan, hücum xəttində problemlərin tam aradan qalxdığını söyləmək tezdir.

Bəzi yerli mütəxəssislər deyib ki, "Qarabağ" bu səviyyədə də BATE-dən üstündür. Amma zənnimcə, bu cür qiymətləndirmə hələ çox tezdir. Adını çoxdan eşitdiyimiz, güclərini bu gün görəyimiz BATE ilə işimiz asan olmayacaq.

Belarus futbol ənənəsi olan ölkədir. SSRİ çempionatında respublikanı güclülər dəstəsində Minskin ortabab "Dinamo" klubu təmsil edirdi. Amma elə o vaxt da Borisovu BATE ("Borisovskiy zavod avtotraktornoqo glectrooborudovanie") kimi tanınan zavodunu eyni adlı klubu təmsil edib və uzun illər güclülər dəstəsində çıxış etmək üçün çalışıb. SSRİ-nin süqutundan sonra Borisovu bir müddət "Folmalqauta" adlı klub təmsil edib və yalnız 1996-cı ildə klub yenidən BATE adı ilə formalaşmış. Klubu o zamandan bəri biznesmen Anatoli Kapski maliyyələşdirir.

1997-ci ildə əsas divizionla vəsiqə qazanan klub ilk debütündə bürünc medallara sahib olub. Elə o zamandan klub uzun illərdir ki, Belarus çempionatının favorit komandasıdır. 14 dəfə çempion olan klub 3 dəfə ölkə kubokunun, 7 dəfə isə superkubokun sahibi olub.

Məlumat üçün deyək ki, Belarus çempionatında 16 klub mübarizə aparır. Çempionatda Minski təmsil edən ikidən çox klub var. Son çempionatın yekununda BATE əzəli rəqibi Minsk "Dinamo"su ilə

BATE-ni Bakıda "batırmalı" -

"Qarabağ" üçün üçüncü sınaq...

"Qarabağ" bugünkü oyunda rəqib qapısından ən azı iki cavabsız top keçirməyə çalışmalıdır

eyni xal (68) toplayıb. Turnir cədvəlindən belə görünür ki, BATE top fərqi və ya aralardakı oyunun nəticəsinə görə çempion elan olunub. Hazırda Belarus çempionatında 17 tur oynanıb və "Qarabağ"ın bugünkü rəqibi "Dinamo"nu yenə 7 xal üstələyərək (44) liderdir.

ÇL-ə gedən yol...

BATE 1999-cu ildən bəri Avrokuboklarda ardıcıl olaraq iştirak edir. 2008-ci ildə baş məşqçi Yuri Qançarovun klubu ilk dəfə ÇL qrup mərhələsinə vəsiqə qazanır. BATE ÇL qrup-

dakı ilk sınağında "Real", "Yuventus" və "Zenit"lə gücünü sınaq olub. 2010-2011-ci il sezonunda klub ilk dəfə olaraq Avropa Liqasının 1/16 mərhələsinə də vəsiqə qazanır. 2011-2012 və 2013 sezonunda da klub ÇL qrup mərhələsində uğurlu çıxışı ilə yadda qalır. Klub ÇL ilk qələbələrini qazanır. Özü də Fransa "Lill"isi və Almaniya "Bavariya" sı üzərində...

Yerli futbol məktəbinə üstünlük

Komanda əsasən yerli futbolçulardan ibarətdir ki, bu 45 milyon büdcəsi olan klubun

xəsisliyindən irəli gəlir. Klub yenidən təşkilatlananda əsas prinsipi yerli oyunçulara üstünlük vermək olub. Komandanın bazasında gənc futbolçuların yetişməsi üçün də ciddi iş qurulub. Yeniyyətəmlərlə işləyənlər əsas klubun məşqçilər korpusunda təmsil olunurlar. Belarusun gənclərindən ibarət milli komandasını da əsasən BATE-nin yeniyyətəmləri təmsil edir.

Klubun baş məşqçi vəzifəsini hazırda Anatoli Baqa icra edir. 1999-cu ildən BATE-də çıxış edən Baqa 2006-cı ildə

Latviyanın "Dauqava" klubuna keçib. İki il Ukraynanın gənclərdən ibarət komandasının kapitanı olub. "Dauqava"dan sonra daha iki Belarus klubunda çıxış edərək karyerasını başa vurub. O, Viktor Qançarenko BATE-yə rəhbərliyi dövründə məşqçi ştabına daxil olub. Bu ilin iyunundan klubun baş məşqçisi səlahiyyətlərini icra edir.

Müdafiə xəttində serbiyalılar, hücumda fin...

Klubun heyəti əsasən belaruslardan ibarət olsa da, heyətdə üç serbiyalı müdafi-

əçi də var: Nemanya Milunoviç, Nikola Vasileviç (onun adı bugünkü oyunun iştirak ərizəsində yoxdur) və Aleksandar Filipoviç. Yarımmüdafiə xəttində də serbiyalı Mirko İvaniç, Slobadan Simoviç kimi oyunçular görev alır. Hücum xəttində isə cəmi bir əcnəbi var. Bu, Finlandiya futbol məktəbinin yetirməsi Tyominen Yassedir. Hücum xəttində bir Vladislav Muxamedov da var. Qapıçı da daxil olmaqla klubun əsas heyətinin digər oyunçuları Belarus futbol məktəbinin yetirmələridir.

"Qarabağ" bugünkü oyunda rəqib qapısından ən azı iki cavabsız top keçirmə-

yə çalışmalıdır. BATE-ni Bakıda "batırmaq" lazımdır ki, Borisovdakı oyunda meydana daha sərbəst çıxmaq mümkün olsun. Bu kollektivlər arasında cavab qarşılaşmasını avqustun 14-də Borisovda olacaq. "Qarabağ"ın pley-off mərhələsindəki potensial rəqibi Hollandiyanın PSV klubu ola bilər. Bunun üçün isə hələ BATE səddini keçmək lazım...

Tanrı "Qarabağ"la olsun...

□ Nazim SABIROĞLU
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 167 (7056) 7 avqust 2018

12 yaşlı meksikalı universitetə daxil oldu

Meksikanın Beynəlxalq Avtonom Universiteti 12 yaşlı oğlanı birinci kursa qəbul edib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Karlos Santamaria Dias "biotibbi fizika" fakültəsinin bakalavr mərtəbəsində təhsil alacaq. Oğlan artıq qəbul imtahanını verib və hazırlıq işini tamamlayıb.

Karlos məktəb həyatının ilk illərində müstəqil şəkildə fizika və riyaziyyatı öyrənməyə başlayıb. 9 yaşında o, artıq kimya, biokimya və biologiya üzrə proqramlarda iştirak edirdi. Oğlan qeyd edib ki, onun həyatdakı məqsədi nadir xəstəliklərə qarşı dərman axtarışdır. Jurnalistlərin "Sən özünü dahi hesab edirsənmi" sualına cavabda Karlos bildirib ki, ümumiyyətlə, bu sözü xoşlamır.

Universitetdən bildirilib ki, 12 yaşlı tələbəyə digər uşaqlara yanaşdıqları kimi yanaşacaqlar. Ona hər hansı güzəşt edilməyəcək, xüsusi imtiyazları olmayacaq. Mart ayında məlum oldu ki, Rusiyadan olan vunderkind ailəsi ilə birgə Amerikaya köçüb. Mark Vişnya 2.5 yaşdan etibarən kalkulyatordan daha sürətli hesablaya bilirdi. Oğlan etiraf edib ki, onu daha çox Finlandiya, İsveç, Avropa və Amerikada təhsilə olan münasibət maraqlandırır.

Qarpız insanları xərçəngdən qoruyur

Qarpızın içində C vitamini və bəzi digər komponentlər olduğu üçün insan bədəninə kansorogen təsiri aşkarlanıb. Bu isə xərçəng xəstəliyinin qarşısını almağa yardım edir. Qarpız yüksək temperatur hesabına orqanizmin itirdiyi su ehtiyacını da ödəyir. Amma onu tumları ilə birgə yemək bağırsağ problemlərinə səbəb olur. Bundan başqa, qarpız dietik baxımdan da faydalıdır. Dieta zamanı qarpızı pendirlə yemək zərərli deyil. Çünki qarpızı pendirlə yemək hədsiz dərəcədə çəki artırır. Qarpız lif baxımından çox zəngin, həm də xolesterol səviyyəsi aşağı olduğundan bağırsağın fə-

aliyyətində müsbət rol oynayır. Böyrəkləri təmizləyir, tərkibində B və C vitaminini olduğu üçün bədəni gümləndirir, enerji verir.

Tatuirovkaya görə kraliça tacından imtina etdi

Amerikanın Kaliforniya ştatındakı Felan şəhərində gözəllik kraliçası tatuirovkasını sildirmək üçün titulundan imtina edib. Bu barədə Associated Press məlumat yayıb. Sierra Leyde 17 yaşında gözəllik müsabiqəsində qalib gəlib. Həmin vaxt onun heç bir tatuirovkası olmayıb. Amma aradan illər keçəndən sonra çiyininə akula, çiyininə isə gül tatuirovkası vurdurub. Felan şəhəri ticarət palatası tələb edib ki, qız tədbirlərdə tatuirovkasını gizlətsin. Başında tac, üzərində isə gözəllik kraliçasına aid lent bağlanan qızın həmin vaxt tatuirovkalı olması uyğun sayılmayıb.

Leyde isə müqavilə imzalamaqdan, eləcə də tituldan imtina edib. "Mən elə hesab etmirəm ki, tatuirovkanı gizlətmək lazımdır. Onlar olduqca normaldır", - bunu da gənc qız deyib.

2017-ci ildə Britaniyanın 82 yaşlı sakini tatuirovka vurdurmağa qərar verib. O, 79 yaşlı rəfiqəsinin hərəkətindən örnək götürüb.

Maşını qəzaya uğradı, 2 sutka maşında qaldı

Teksas ştatının sakini qəzaya uğradığı maşının içində 2 sutka keçirib. Lenta.ru saytının yaydığı xəbərə görə, qəza 26 iyunda baş verib. 75 yaşlı Vanda Mobli ailəsinin yanına gedəndə qarşısından gələn maşınla toqquşmaq üçün qəfil dönüş edib və toqquşub. Nəticədə maşın uçuruma yuvarlanıb. Moblinin dediyinə görə, yoldan gedən maşınların səsinə eşidirmiş, amma maşından çıxıb zəng etmək, yardım istəmək üçün gücü olmayıb. Günorta havanın temperaturu 32 dərəcəyə qədər artdığı üçün qadın maşınlarında qalan az miqdarda sudan qənaətlə istifadə edirmiş. Qadının axtarışı ilə ona aramsız zəng edib, cavab ala bilməyən qohumları məşğul olub. Bazar günü nəvəsinin həyat yoldaşı şossədə maşınla vurularaq əzilmiş bir yol nişanı görüb şübhələnib. Yol nişanından bir az aralıdakı uçurumda isə nəvənin maşınını görüb. Hazırda 75 yaşlı qadın xəstəxanada müalicə olunur.

QOÇ - Ürəyiniz istəməyən adamlarla ünsiyyətdən uzaqlaşın. Əgər müsahibiniz sizi başa düşmürsə, özünüzü yormağa nə lüzum?! Nahardan sonra işgüzar sövdələşmələrdə iştirak edin.

BUGA - Yaxşı olar ki, bu təqyimdə hər hansı riskə getməyəsiz. Onsuz da bunun müsbət nəticəsi olmayacaq. Kənar məsləhətlərə qulaq asın. Vaxtınız olsa, qohumlarınıza baş çəkin.

ƏKİZLƏR - Fəaliyyətlə bağlı ciddi problemlərlə rəftara bilərsiniz. Bu səbəbdən məsləhət görülməyən adamlarla ciddi müzakirələrə girişməyin. Nəzərə alın ki, dünəndən Ay bürcünüzdə qərar tutub.

XƏRÇƏNG - Yaxşı olar ki, təəddüd etdiyiniz bütün planları təxirə salasınız. Çünki ulduzlar əmin olmadığınız məsələlərə baş vurmağı məsləhət görmür. Əsas vaxtınızı fəaliyyətə yönəldin.

ŞİR - Günün birinci yarısı müəyyən qədər gərgin keçə bilər. Sonrakı müddətdə isə qarşınıza qoyduğunuz məsələlərdə bəxtiniz gətirəcək. Qazanmaq və qonaq etmək üçün də münasib vaxtdır.

QIZ - Öhdənizə düşən işlərin çoxluğu sizi yora bilər. Bu səbəbdən qarşınızda duran vəzifələri konkretləşdirməlisiniz. Havaların dəyişikliyi səhhətinizə mənfi təsir göstərməsin deyə qorun.

TƏRƏZİ - Bəxtinizdə mübahisəli bir gün dursa da, büdcənizi artırmaq üçün gözəl imkanlar qazanacaqsınız. İradənizə zidd addımlar atmayın. Həmişə məqsədinizə tərs olmaqla yetişməyə çalışmayın.

ƏQRƏB - Ürəyinizə yaxın olan adamlarla rastlaşacağınız şübhə etməyin. Eyni zamanda buna özünüz də cəhd edin. Əmin olun ki, bu, rahatlığınızı təmin edəcək. Kasıblığı dərd kimi qavramayın.

OXATAN - Avqustun ən uğurlu günlərindən birini yaşayacaqsınız. Perspektivli sövdələşmələrdə iştirak etmək üçün olduqca ideal vaxtdır. Axsama yaxın təzə xəbərlər eşitmək ehtimalınız da var.

OĞLAQ - Görəcəyiniz işlər barədə hər kəsə məlumat verməyin. Əks təqdirdə, bu amil özünü qarşı şilaha çevriləcək. Yalnız ədalətli addımlar atın. Təcrübəli insanların məsləhətini eşidin.

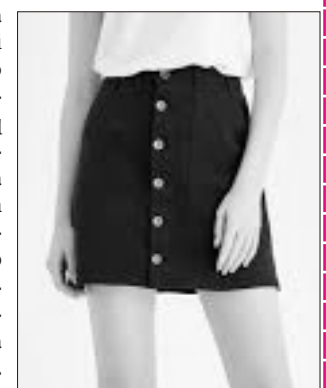
SUTÖKƏN - Ümumi çaralarına görə kifayət qədər uğurlu təqyimdir. Bir tərəfdən sevinci xəbərlər eşitməyiniz, digər tərəfdən şəxsi büdcənizdə müəyyən artımlar övqatınızı xoş edəcək.

BALİQLAR - Yorulmaq bilmədən çalışmalısınız. Çünki indiki dar məqamda hər şey çıxardığınız qərarlardan birbaşa asılı olacaq. Ulduzlar şəxsi həyatınızda böyük dönüşün yaxınlaşdığını göstərir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qısa yubka məhkəməsi

Mərakəsdə qısa yubka geydiyi üçün məhkəməyə çıxarılan iki qadının üzərindən əxlaqsızlıq ittihamları götürülüb. Qadınlar İnezgane bazarında satıcılar onlara sataşdıqdan sonra həbs olunmuşdu. Onların işi ölkədə qəzəbə səbəb olub və həbsləri şəxsi azadlığa hücum kimi tanımağa çağıran internet petisiyasına minlərlə adam imza atıb. Yüzlərlə vəkil qadınları məhkəmədə müdafiə edəcəyini bildirib. Qadın haqları fəali Fouzia Assouli AFP xəbərlər agentliyinə deyib ki, qadınların azad olunması qısa yubka geyinməyin cinayət olmadığını göstərir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100